

KARTLÄGGNING AV AMATÖRKULTURORGANISATIONER I NORDEN

av
Anna-Karin Andersson

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Inledning	6
<i>Amatörkultur</i>	7
<i>Syftet med kartläggning</i>	8
Metod	8
Danmark	10
<i>Finansiering</i>	10
<i>Aktiviteter</i>	11
<i>Media</i>	12
<i>Föreningar</i>	12
<i>Norden</i>	13
<i>Utveckling</i>	14
Finland	16
<i>Finansiering</i>	16
<i>Aktiviteter</i>	17
<i>Media</i>	17
<i>Föreningar</i>	18
<i>Norden</i>	19
<i>Utveckling</i>	20
Norge	21
<i>Finansiering</i>	21
<i>Aktiviteter</i>	22
<i>Media</i>	22
<i>Föreningar</i>	23
<i>Norden</i>	24
<i>Utveckling</i>	25
Sverige	26
<i>Finansiering</i>	26
<i>Aktiviteter</i>	27
<i>Media</i>	28
<i>Föreningar</i>	28
<i>Norden</i>	29
<i>Utveckling</i>	30

Färöarna	32
<i>Finansiering</i>	32
<i>Aktiviteter</i>	32
<i>Media</i>	32
<i>Föreningar</i>	33
<i>Norden</i>	34
<i>Utveckling</i>	34
Tabeller	36
Amatörkulturorganisationer i nordisk jämförelse	
<i>Små skillnader</i>	37
<i>Kulturområden</i>	37
<i>Finansiering av amatörkulturen</i>	37
<i>Aktiviteter</i>	38
<i>Kompetens värdesätts i Fi och No</i>	39
<i>Osynlig i media</i>	39
<i>Aktivt utbyte i Norden</i>	40
<i>EU-bidrag</i>	41
<i>Amatörkultur Lokalt</i>	41
<i>Amatörkultur framåt</i>	42
Slutsatser – Reflektioner	
<i>Norden</i>	43
<i>Ekonomi</i>	44
<i>Värdesätts och tillvaratas amatörkulturen?</i>	44
Förslag	45
Bilagor	
<i>Samarbetsorganisationer</i>	46
<i>Organisationer i kartläggningen</i>	49
<i>Enkät</i>	54

Förord

Amatörkulturen fyller en viktig kulturell funktion i de nordiska länderna, men den kan även ses utifrån ett socialt-, demokratiskt- och medborgligt perspektiv. Förutsättningarna och möjligheterna till eget utövande och berikandet av kulturutbudet i stort axlas till största delen av amatörkulturorganisationer.

Den nordiska kulturpolitiken har historiskt sett haft en stor betydelse för samverkan mellan amatörkulturutövare i Norden och härigenom också för amatörkulturens utveckling både nationellt och lokalt. De senaste årens förändringar i den nordiska kulturpolitiken har bortsett från amatörkulturutövarna och utestängt dem från stora delar av stödsystemet.

Svenska ax och danska AKKS¹ vill genom denna kartläggning ta upp en ny dialog om de amatörkulturella frågornas betydelse och det nordiska samarbetets roll för att främja kulturutbyte och kulturell utveckling.

Kartläggningen har genomförts med mycket små resurser och under en begränsad tid. Den ger ändå en tydlig bild av det nordiska samarbetets starka roll för amatörkulturutövarna. Denna bild behöver utvecklas och fördjupas. Ett viktigt nästa steg bör vara att samla amatörkulturorganisationer och kulturpolitiker och tjänstemän till en gemensam konferens för att diskutera hur området kan utvecklas vidare.

Under kartlägningsarbetet har styrelsemedlemmar i ax och AKKS besökt Finland och Norge. Vi tackar för den gästfrihet och det stora intresse vi mött i de båda länderna och ser fram emot fortsatta dialoger. Vi vill också passa på att tacka Anna-Karin Andersson för ett djupt och engagerat arbete med att genomföra denna kartläggning.

Stockholm/Köpenhamn

I januari 2010

Lars Farago
ordförand ax

Villy Dall
ordförande AKKS

¹ Amatörkulturens Samrådsgrupp, ax i Sverige bildades 1996 och är ett samarbetsorgan för rikstäckande amatörkulturella organisationer. Två år senare bildades motsvarande organisation i Danmark, Amatörernas Kunst og Kultur Samråd (AKKS) som idag har framför allt musikorganisationer som medlemmar. Inom ax finns fler kulturområden representerade såsom teater, musik, dans och kulturarvsorganisationer så som hemslöjdsrörelsen.

SAMMANFATTNING

Denna rapport redovisar en kartläggning av amatörkulturorganisationer i Norden som gjorts under våren 2009 genom en webbenkät och intervjuer. Frågorna i enkäten har ställts till organisationer i Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Färöarna, Åland och Grönland. Svar har ej erhållits från Island och Åland. Sammanlagt ingår 49 organisationer med 1 169 122 medlemmar.

Fram till att Nordiska Ministerrådet förändrat sitt stödsystem för kultur 2007 har frivilligsektorn haft en viktig roll i det kulturpolitiska samarbetet i Norden. Nu hamnade plötsligt amatörkulturen utanför Nordiska Ministerråds paraply. Genom åren har det även skett förändringar av Nordiska Kulturfondens regelsystem med ökad inriktning på projekt och begränsningar av ansökningsmöjligheter för återkommande arrangemang. Detta har komplicerat möjligheterna för amatörkulturorganisationerna att ansöka om bidrag.

Kartläggningen har undersökt samarbete nationellt och nordiskt, hur amatörkulturen är organiserad och verksamheternas ekonomiska förutsättningar.

De flesta amatörkulturorganisationer ingår i nordiska samarbetsorganisationer, några av dessa har haft reguljärt stöd från Nordiska Ministerrådet. Resurserna har använts till möten och konferenser, gästspel, återkommande festivaler, barn- och ungdomsverksamhet och viss administration. Amatörkulturorganisationer i Norden har ett väl etablerat och utbrett samarbete. Utbytet mellan organisationerna sker både genom de nordiska samarbetsorganisationerna och mellan enskilda organisationer på alla nivåer. Aktivitetsgraden är hög, undersökningen visar att nittio procent av de svarande deltagit i mellan en till tre nordiska arrangemang/aktiviteter. Verksamhet, organisationsstruktur, språk och kulturella samhörighet är gemensamma nämnare som anses stärka den nordiska identiteten. Organisationerna vill slå vakt om fortsatt samverkan och värderar den högt.

Samarbetsorganisationernas uppgift är skapa mötesplatser och att kvalitetsutveckla det konstnärliga utövandet. Organisationerna värderar verksamheter som festivaler, utbildning högst, konferenser och kulturpolitik mycket högt. Festivaler är betydelsefulla mötesplatser där seminarier/workshops ofta utgör en viktig del av arrangemanget. Sommarläger för barn- och unga eller vuxna, var för sig eller tillsammans är en annan hörnsten i det nordiska utbytet. Organisationerna värdesätter likaså det kulturpolitiska arbetet och där har paraplyorganisationerna en viktig roll att fylla.

Konsekvensen av att Nordiska Ministerrådet omorganiserat kulturstödet blev att amatörkulturorganisationer förlorade sitt stöd. I tidigare struktur med fem konstkommittéer (litteratur, teater/dans, bildkonst, musik och film/video) låg amatörkulturen under respektive konstkommitté. Idag är det Kulturkontakt Nord som har tagit över de tidigare kommittéernas roll.

Nordiska kulturfonden har en självständig koppling till Nordiska Ministerrådet. Enligt *Claes Lennartsson och Jan Norlin* som under 2008 gjorde en utvärdering av Nordiska

kulturfonden² har Fonden förskjutits från att utveckla nordisk samhörighet till att betona nyttoaspekter. Värderingar av folklig förankring och av frivilligsektorn har ersatts av begrepp som globalisering, politisk målstyrning och professionalisering. Amatörkulturen har missgynnats när resurser flyttats från återkommande arrangemang till att prioritera tidsbegränsade, nya engångsprojekt ”projektosen”. Samtidigt har tillströmningen av ansökningar till kulturfonden ökat efter ministerrådets reform. Utvecklingen har brutit mot en stark tradition av nordiskt samarbete och mot en uttalad vilja att bibehålla utbytet och bygga vidare på en gemensam nordisk kulturell identitet.

När detta skrivs har dörren öppnats för amatörkulturorganisationer att söka stöd från Kulturkontakt Nord, Konst- och kulturprogrammet. Konsekvenserna av detta är oklart. De nordiska organisationerna har vid möten i Finland och Norge diskuterat olika möjligheter till stöd för amatörkultur. En möjlighet är att Nordiska Kulturfonden får ett öronmärkt anslag till frivillig sektorn, ett annat alternativ är att ett tredje program skapas kopplat till Kulturkontakt Nord under Nordiska Ministerrådet. Ett sådant nytt program skulle ge en tydlig signal om att amatörkulturen har ett egenvärde i den nordiska kulturpolitiken.

Undersökning visar att de statliga stödsystemen liknar varandra men med vissa viktiga skillnader. Även om storleken på det statliga stödet varierar något finns inte de största skillnaderna utan mellan organisationerna inom varje land. Utformningen av stöd till barn- och ungdomsverksamhet är en förklaring, eftersom det beräknas på antalet ungdomar och har ett regelsystem som gör att vissa organisationer hamnar utanför. Eftersom amatörkultursektorn består av dels rena ungdomsorganisationer och dels generationsövergripande organisationer uppstår divergenser.

Amatörkulturorganisationerna generellt får allt fler medlemmar. Deltagandet ökar på nationella arrangemang och aktiviteter. Organisationerna söker fler bidrag nu än tidigare men har inte fått det bättre ekonomiskt. Kommunikationen med bidragsgivare har förbättrats, men inte heller detta har stärkt de ekonomiska villkoren. Stödet till organisationerna har minskat över tiden och fler ansökningar har inte kunnat kompensera detta. Medlemsutvecklingen tycks vara cyklisk men för närvarande växer amatörkulturrörelsen i Norden. Det ökade deltagandet visar att viljan och behovet av att vara delaktig och medverka i ett kreativt sammanhang är viktig för väldigt många människor.

INLEDNING

Det har på amatörkulturområdet skett väldigt lite forskning, 1996 bildades Amatörkulturens samrådsgrupp, **ax** i samband med en konferens ”Vi skapande människor”³ dit forskare och praktiker inbjöds att presentera tankar om amatörkulturens betydelse i svenskt kulturliv. År 2002 gjordes en kartläggning ”Kartläggning av nordisk amatörkulturforskning”⁴ på initiativ och under ledning av **ax**. Ett seminarium kring amatörkultur som presenteras i seminarierapporten ”Amatörkultur- Vetenskap och

² Nordiska kulturfonden, en utvärdering och omvärldsanalys 2008

³ Vi skapande människor, Tankar om amatörkultur, betydelse – utövande – villkor, dokument från konferensen, publicerat av Amatörkulturens samrådsgrupp, **ax** 1998

⁴ Östrem, Eyolf, Kartläggning av nordisk amatörkultur forskning, Svenska Unescorådets skriftserie nr 1/2002 del II

Verklighet”⁵. En inventering av forskningen om amatörkultur i de nordiska länderna låg till grund för seminariet som syftade till att utöka utbytet mellan praktiker och forskare, knyta nordiska kontakter och stimulera till fortsatt forskning på området. En av utgångspunkterna var frågan om amatörkulturens situation i Norden inom forskning, kulturpolitik och praktik; inbjudna deltagare var forskare och praktiker från hela Norden. Med denna kartläggning utreds frågan vidare, och nu med utgångspunkt i organisationernas egna perspektiv.

I och med att förutsättningarna för det nordiska samarbetet försämrats råder en osäkerhet om möjligheten att vidmakthålla och utveckla samarbetet. En av tankarna bakom Nordiska Ministerrådets ändrade organisation för kulturstöd var att de enskilda nordiska länderna skulle ta på sig ett större ansvar för nordiskt samarbete. Någon sådan förändring har vi inte sett än och det är därmed svårt att veta vilket ansvar våra egna länder kommer att ta. Vi vet inte heller om ett ökat nationellt ansvar skulle gynna amatörkulturen. Stor del av dialogen mellan amatörkulturorganisationer och de nordiska och nationella myndigheterna har förts genom de egna samarbetsorganisationerna. Konsekvenserna av reformerna är att ett betydligt större ansvar för det framtida nordiska utbytet hamnar hos de enskilda organisationerna.

AMATÖRKULTUR

Ordet Amatör kommer från det latinska ordet amator som betyder älskare. Amatörbegreppet har sin egen kulturhistoria som kan härledas från renässansen och den kulturellt bildade aristokratin. Att spela ett instrument för sitt höga nöjes skull och av kärlek till musiken till skillnad mot musiker som hade till yrke att spela, var ett ideal som höll i sig till mitten av 1800-talet. Med framväxten av en mer institutionaliserad musikerutbildning förändrades inställningen till amatören, ordet fick en negativ klang som beskrev någon som bristfälligt behärskade sin konst. Motsatsen till amatör är idag professionell, ett begrepp som används för att beskriva yrkesverksamma inom konsten, definitionen av yrkesverksam bygger på tre faktorer, huvudsysselsättning, inkomst och utbildning. Att beskrivas som amatörkulturorganisation är därmed inte helt okontroversiellt, att göra något av kärlek har enligt ordet ursprunglig mening ingenting med ersättningar, yrkesutbildning eller kvalitet att göra men sammanblandas ofta med ordets negativa betydelse.

Amatörkulturrörelsen har under flera år genomgått en förändring mot en professionalisering. Inte bara genom att några föreningar ibland befinner sig i gränslandet mellan proffs och amatörer, utan att det skett en förskjutning i värderingen av organisationernas identitet. Organisationerna står för mycket mer än ideellt utövande. Ordet amatör har i vissa fall tagits bort i organisationernas namn. Verksamheter har förändrats och breddats, kvalitén på produktionerna har höjts, organisationerna anlitar i allt högre grad professionellt verksamma utövare och det finns organisationer som både har amatörer och professionella som medlemmar. Inom några kulturområden arbetar organisationerna med målet att professionalisera verksamheten. Detta gäller främst där det idag inte finns några motsvarande institutioner eller professionella organisationer. Det finns en stor arbetsmarknad inom amatörkulturområdet och organisationerna anlitar

⁵ Amatörkultur – Vetenskap och Verklighet. Seminarierapport. Svenska Unescorådets skriftserie nr 1/2002 del I

regissörer, dirigenter, pedagoger osv. Frågan om högskoleutbildningar inom områden där det idag saknas, drivs från flera organisationer. De allra flesta amatörkulturorganisationer styrs idag i allt högre utsträckning av ett ekonomiskt och politiskt tänkande. Vilket till viss del är tvunget för att kunna tillgodose kraven som ställs av samhället. Amatörkulturverksamhet är svår att definiera då den är i ständig förändring.

När vi i urvalsarbetet bestämt vilka organisationer som representerar amatörkultur har utgångspunkten varit att organisationerna verkar inom konst- och kulturområdet. Att organisationerna är ideellt uppbyggda.

SYFTET MED KARTLÄGGNING

Det finns ingen samlad bild av hur amatörkulturen är organiserad i Norden eller under vilka förutsättningar man verkar. Området är föga belyst och trots att vi vet att amatörkultursektorn är både stor och levande har inga undersökningar gjorts som kan ge oss en överblick av området.

Kartläggning avser att belysa amatörkulturens roll i samhället.

- Värdesätts amatörkulturens verksamheter och tillvaratas dess kompetens?
- Vilka är de resursmässiga villkoren för amatörkulturorganisationernas verksamheter och deras utveckling?

Kartläggningen undersöker hur amatörkulturen är organiserad i Norden:

- Vilka samarbeten sker på nordiskt plan?
- Hur aktiva är amatörkulturorganisationer i de nordiska samarbetena?

Goda kunskaper om varandra skapar plattformar för framtida samarbeten och underlättar kommunikation. Förändringarna som skett hos Nordiskt Ministerrådet och Nordiska kulturfonden stärker behovet av att organisationerna möts över kulturområdena och diskuterar framtida strategier för att ta det nordiska samarbetet vidare.

METOD

Kartläggningen av amatörkulturorganisationer i Norden bygger på en webbenkät på svenska och engelska som skickats ut till amatörkulturorganisationer i Finland, Sverige, Norge, Danmark, Åland, Färöarna och Island samt på intervjuer med två organisationer i Finland, Sverige, Norge och Danmark. Utifrån definitionen av amatörkulturorganisationer samlades e-post adresser till organisationer i de nordiska länderna. Adresserna samlades in via våra systerorganisationer i Sverige och Danmark, adresser hämtades också från nordiska samarbetsorganisationers webbsidor. Sammanlagt 110 organisationer kontaktades genom ett brev som skickades ut via e-post och till breven bifogades enkäten. I två omgångar skickades enkäten ut, i första omgången fick de svarande två påminnelser och i den andra fick de en påminnelse. De organisationer som svarat på enkäten och de organisationer som intervjuats ligger till grund för kartläggningen.

Intervjuerna bygger på ett urvalsförfarande där hänsyn tagits till storlek på organisation beträffande medlemmar och anställda, kulturområden, generationsövergripande organisationer, ungdomsorganisationer, organisationer med blandning av professionella

och amatörer. Exempel på stora organisationer medlemsmässigt är Svenska Hemslöjdsförbundet och Korpsförbundet (Norge). Av åtta organisationer var två ungdomsorganisationer, Norges Ungdomslag (Norge) och Finlandssvenska Ungdomsförbundet (Finland). Mindre organisationer med små kanslier i urvalet är Organisationen af Rytiske Amatørmusik, (Danmark) och Suomen Kansanmusiikkiliitto (Finland). Valet av länder för intervjuerna gjordes utifrån antalet amatörculturorganisationer.

Frågeställningarna i intervjuerna har utgått från webbenkäten och förstärkts genom fler frågor. Syftet har varit att fördjupa den empiriska undersökningen för att få ett mer diversifierat underlag att användas i jämförelse med resultatet av webbenkäten. Valda delar av materialet från intervjuerna redovisas under respektive land och under rubriker som anknyter till webbenkätens resultat. En sammanfattning av kartläggningen trycks och hela undersökningen presenteras i en rapport som publiceras på Internet av ax i Sverige och AKKS i Danmark.

Webbenkäten är uppdelad i tre avsnitt, organisationer ur ett nationellt perspektiv, förutsättningar för de lokala föreningarna och samarbetet i Norden. Sammantaget ställdes nitton frågor om ekonomi, verksamhet, media och samhälle, förändring över tid, antalet medlemmar och kulturområden.

DANMARK

Femton organisationer deltog i enkätundersökningen och representerar följande kulturområden; orkester, kör, folkmusik, visor, teater, revy, folkdans, jazz, kulturarv, rytmisk musik och pop & rock. Organisationerna har sammanlagt 33 412 medlemmar. Två organisationer från musikområdet intervjuades, Organisationen af Rytmske Amatormusikere ORA och Dansk Amatörmusik DAM. ORA är den mindre av de två organisationerna med trettiofem medlemsföreningar/band som spelar; rock, pop, indie, metal och världsmusik. DAM är en helt ny konstruktion, två stora förbund: Orkesterförbundet och Körförbundet slogs samman till ett. Vid årsskiftet 2008/2009 bildades det nya förbundet efter flera år av samarbeten.

FINANSIERING

Det finns tre statliga departement att söka bidrag från, Kulturministeriet och dess konstråd, Undervisningsministeriet som förvaltar spel- och lotteripengar och Folkupplysningen. Konstrådet ger ett generellt stöd till organisationerna och lotterimedlen är riktade till unga under 29 år. Folkupplysningen ger pengar till konsulentstöd och medarbetarutveckling. DAM får hela sin intäkt för den centrala organisationen från Konstrådet medan ORA får ca. 70 % av intäkterna från Folkupplysningen, varav 50% i form av projektmedel. ORA får också del av lotteripengarna till organisationens ungdomsmedlemmar.

Resultatet av webbundersökningen visar att intäkterna till organisationerna är uppdelade i två grupper, antingen finansieras organisationerna av offentligt stöd eller av medlemsavgifter. Samtliga nordiska länder visar på samma mönster men inget annat land i så hög utsträckning som Danmark. Organisationerna som svarade på enkäten skulle fördela 100 % på fem olika intäktsalternativ: offentligt stöd, medlemsavgifter, deltagaravgifter, sponsring och annat. Deltagaravgifter, sponsring och annat stod för en väldigt liten del av intäkterna enligt de svarande. Av tretton organisationer svarade sex organisationer att 60 % - 90 % består av medlemsavgifter, fem organisationer att 60 % - 95 % var offentligt stöd, en organisation att intäkter fördelades mellan 50 % offentligt stöd och 50 % deltagaravgifter, i en organisation stod deltagaravgifterna för 65 %. Enligt den undersökning som gjorts av AKKS medlemsorganisationer visade resultatet att det är stora organisationer som främst finansieras av statliga medel, de små lever i stor utsträckning på medlemsavgifter.

Organisationerna kunde under denna fråga komma in med egna kommentarer. En av organisationerna svarade att de inte önskade offentligt stöd eftersom det skulle påverka deras möjlighet att vara kritisk mot staten. En annans kommentar var att bidragen kraftigt minskat under en treårsperiod vilket innebar att stödet till driften av organisationen försvunnit. Någon uttryckte att de hamnat mellan stolarna där de varken kan få ungdomspengar, därför att deras organisation är generationsöverskridande, eller andra medel från staten på grund av att de är amatörer och inte professionella inom sitt område.

På frågan om det är lätt för organisationerna att få gehör för sina ekonomiska behov i samtal med myndigheter svarade åtta organisationer av fjorton nej. Fyra organisationer visste inte. Varför flera svarat vet ej, kan bero på att de som söker bidrag inte har någon

personlig kontakt med bidragsgivarna. Flera organisationer lever på medlemsavgifter och får lite offentligt stöd. Det kan ses mer som ett projektstöd och behovet av kommunikation blir mindre. Om organisationerna är starkt beroende av offentligt stöd är det av intresse att upprätthålla dialogen med myndigheter. Både ORA och DAM visade genom intervjuerna stor insikt om kulturpolitikens betydelse och de nationella stödsystemen. ORA fokuserar mycket av sin energi till att bevisa för staten och regionerna ute i landet att deras verksamhet är viktig och att man klarar av att driva den. ORA genomgick en konkurs nyligen och måste bygga upp ett förtroendekapital. De har en tydlig politisk ambition i målet att ha en egen ORA-representant i varje politisk tillsatt regionstyrelse.

Vi frågade om organisationerna ansåg att deras kunskaper och kompetens värdesattes och tillvaratogs av samhället. Här svarade åtta organisationer sällan, fem svarade ofta och två organisationer svarade aldrig. De flesta av de tillfrågade upplever att de har kunskaper som samhället inte uppskattar och använder sig av i den utsträckning som vore möjligt.

AKTIVITETER

På förbunds-nivån ligger ansvaret att driva och utveckla verksamheten för hela organisationen vilket görs genom olika aktiviteter. Kongress/förbundsstämma är självklara mötesplatser. För att stärka samhörigheten och utveckling av den konstnärliga verksamheten genomförs flera nationella arrangemang. Inom amatörkulturen kan det vara festivaler, musikstämmor, utställningar, beroende på kulturområde. På vår fråga om hur många festivaler/kongresser organisationerna arrangerade årligen, svarade åtta organisationer 1-3 arrangemang (liknande siffror som de övriga nordiska länderna) två organisationer svarade att de inte arrangerade något och fyra organisationer svarade 4-7 arrangemang. Varför två organisationer svarade att de inte arrangerade kongress/festival kan vara att de är del av en större organisation, kyrkan skulle kunna vara exempel på en sådan struktur.

En viktig verksamhet för organisationerna är utbildning, kortare eller längre kurser, seminarier och sommarläger. I enkäten frågar vi om antalet utbildningar som arrangeras på förbunds-nivå. Enkäten ger oss inte svar på vilka sorters kurser som arrangeras, om det är veckolånga eller korta helgkurser. Vanligt är att organisationerna förutom veckolånga sommarkurser eller helgkurser passar på att erbjuda deltagarna på festivaler, eller olika nationella arrangemang, olika seminarier och/eller workshops. Utbildning kan utformas på flera sätt. ORA använder sig av det de kallar experter, professionella musiker som åker runt och tittar på spelningar och ger feedback till grupperna efteråt. Det är ett sätt att ge medlemmar möjlighet att vidareutveckla sig. DAM satsar på dirigentutbildningar, därför att dirigenten har en viktig roll i verksamheten. Här läggs tonvikten på kvalitativa centrala utbildningar. Undersökningen visar att det endast var en organisation som inte erbjöd kurser på förbunds-nivå medan sex organisationer svarade 1-3 utbildningar per år, fyra organisationer svarade 4-7, två organisationer 8-12 och en organisation svarade 13 eller fler. Huvudparten av utbildningsverksamheten arrangeras dock av regionerna och föreningarna.

Det finns små skillnader mellan organisationerna när det gäller antalet föreställningar/konserter som de arrangerar. Sju organisationer svarade att de årligen arrangerar 1-3 föreställningar/konserter, tre organisationer svarade 4-7 och fyra organisationer arrangerade inga. Resultaten i de övriga nordiska länderna skiljer sig markant åt under denna fråga, vilket kan bero på att organisationerna i de övriga länderna representerar fler kulturområden.

MEDIA

I intervjuerna framkom att organisationerna kunde få mediabevakning om arrangemangen hölls i en mindre städer. Risker var att kompetensen på området inte fanns hos journalisterna. Chanserna att en organisations arrangemang skulle bevakas av media var minst i Köpenhamn, ORA kunde få pressen att komma om det var ett större arrangemang. När vi ställer frågan i enkäten om media bevakar amatörculturen svarade tio organisationer sällan och fem organisationer aldrig.

För att nå ut med information är det vanligt att organisationerna producerar egna medlemstidningar. Storleken kan variera, från enkla infoblad till traditionella tidningar. Dansk Amatörmusik producerar en egen tidning som är en källa till information för medlemmarna och språkrör för riksförbundet. DAM arbetar med att förändra sin medlemstidning. Genom att skicka ut information via ett informationsblad på nätet eller posten frigörs resurser och plats i medlemstidningen. Utrymmet vill man använda till att skapa forum för fördjupade diskussioner omkring kulturpolitik. I övrigt hade alla organisationer i kartläggningen egna hemsidor.

FÖRENINGAR

I praktiken är det medlemsföreningarna som står för största delen av verksamheten inom en organisation. För att kunna bedriva föreningsverksamhet krävs förutom dess medlemmars resurser i form av pengar och lokaler. Vi frågar organisationerna varifrån föreningarnas inkomster kommer och vilken betydelse de olika intäkterna har. Organisationerna skall bedöma vilken den viktigaste inkomstkällan är för föreningarnas verksamhet. På en skala graderas de olika förslagen utifrån mycket viktigt, viktigt, ganska viktigt, oviktigt och vet ej. Alternativen att välja mellan är medlemsavgift, deltagaravgift, offentlig stöd, biljettintäkter, sponsring och annat (vilket kan stå för bl.a. gåvor, arv, försäljning i samband med publika arrangemang). Resultatet gav en väldigt spretande bild och i princip var alla föreningar beroende av alla uppräknade alternativ fast i olika grad. Det går inte att säga att föreningarna anser att medlemsavgiften är mest betydelsefull eftersom några rankar den som helt oviktig och några som ganska viktig. Alternativen som fått högst procentuell andel svar är medlemsavgifter, deltagaravgifter och offentligt stöd, i den ordningen. Öriga intäktskällor är spridda i fråga om betydelse för föreningarnas ekonomi. Denna bild överrensstämmer väl med resultatet från övriga nordiska länder. Föreningarna arbetar utifrån lokala offentliga stödsystem och traditioner inom organisationerna. Stödet som det offentliga ger till lokalföreningarna har sitt regelverk och därmed har föreningarna samma möjlighet till stöd. Problemet är troligtvis att vissa av föreningarna även på lokal nivå inte passar in i de krav som det offentliga stödsystemet har för att ge bidrag. Föreningar måste därför klara sig mer på intäkter i form av medlemsavgifter, deltagaravgifter eller andra typer av intäkter.

Äger föreningarna lokalerna, hyr man lokaler, är lokalerna anpassade utifrån föreningarnas behov, är det lätt att få tag i lokaler, är det dyrt och därmed en stor utgiftspost i föreningarnas budget? Lokaler är mer än bara en fråga om tillgång och efterfrågan. I Danmark svarade fjorton organisationer av femton att det stämmer helt eller delvis att de har tillgång till kommunala lokaler. Utifrån intervjuerna förstår vi att det oftast rör sig om skollokaler som inte kostar föreningen någonting men sällan är anpassade efter kulturorganisationernas verksamhet. Föreningar måste ibland börja repetitionerna med att flytta möbler för att skapa utrymme. Rummet, akustiken eller golvet är inte anpassat för aktiviteten. Nästan inga av föreningarna ägde sina lokaler, två organisationer svarade, vet ej. Att föreningarna hyr och disponerar lokalerna fullt ut, gav en spridd bild, ingen av organisationerna stämde in helt i påståendet, fyra organisationer svarade att det stämmer delvis, fyra organisationer svarade att det stämmer dåligt, fem organisationer menade att det inte stämmer och två svarade, vet ej. På påståendet att lokalerna de hyr inte är anpassade till verksamheten svarade en organisation att det stämmer helt, fem organisationer att det stämmer delvis, tre svarade att det stämmer dåligt, tre organisationer svarade att det inte stämmer, en organisation svarade, vet ej och en organisation valde att inte svara på frågan. Nästa påstående, att det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler, gav det mest samstämmiga resultatet. Här svarade två organisationer att det stämde helt och sju organisationer att det stämde delvis och en organisation svarade att det stämmer dåligt, två organisationer att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej. Att lokalerna är en stor utgiftspost för föreningarna, gav en jämn fördelning över svarsalternativen. Tre instämmer helt, två instämmer delvis, två anser att det stämmer dåligt, fem svarade att det inte stämmer och två svarade, vet ej, en organisation valde att inte svara. Om vi sammanfattar resultatet visar det att de danska föreningarna har tillgång till lokaler och att det är relativt lätt att få tillgång till en lokal men att få föreningar äger sina lokaler. I de övriga nordiska länderna var det ungdomsorganisationerna som hade egna föreningslokaler.

ORA saknar i första hand konsertlokaler för föreningarna att hålla sina konserter i och har ett långsiktigt mål att skapa musikhus i alla regioner där förbundet har verksamhet. De förväntar sig ingen hjälp från staten i ett förverkligande av en sådan vision utan är beroende av de regionala institutionerna. Det innebär att föreningarna måste profilera sig lokalt och synas ute i hela landet, riksförbundet är redo att hjälpa till med lobbyarbete.

NORDEN

I genomsnitt är de danska organisationerna medlemmar i tre samarbetsorganisationer nationella/internationella. Tio av femton organisationer är medlemmar i en nordisk samarbetsorganisation. Vi frågade vad dessa har för uppgift och/eller verksamhet. De svarande hade att välja mellan kulturpolitik, festivaler, konferenser, utbildning och annat (kan exempelvis stå för bidragsfördelning). Organisationerna skattade den kulturpolitiska funktionen högst ganska tätt följt av konferenser och festivaler, därefter ett litet glapp till utbildning och annat.

Tolv av femton organisationer har någon gång haft ett nordiskt utbyte. På frågan om antalet nordiska arrangemang som organisationerna själva eller i samarbete med någon annan organisation/institution arrangerat de senaste tre åren svarade åtta organisationer att det sällan skett och tre svarade alltid, fyra svarade, ibland. Hur många arrangemang

(utbyten, festivaler, konferenser och möten) organisationerna deltagit i de senaste tre åren besvarade tre organisationer med inga, sju organisationer svarade mellan 1-2 arrangemang, en organisation 3-4, fyra organisationer svarade 5 eller fler.

Vilken betydelse nordiskt utbyte har besvarade nio organisationer med att det var viktigt eller mycket viktigt, fyra organisationer svarade ganska viktigt och en organisation ansåg det vara oviktigt. ORA är ett exempel på organisation som inte är medlem i någon nordisk samarbetsorganisation utan anser sådan verksamhet ligga långt ner på prioriteringslistan. Däremot har organisationen haft utbyte med Beneluxländerna och de närmaste två åren förväntas utbytet intensifieras.

DAM är däremot medlem i SAMNAM som är en paraplyorganisation för nordiskt utbyte på musikområdet, SAMNAM tillhör de samarbetsorganisationer som tidigare fått stöd från Nordiska Ministerrådet. Medlemskapet har gett DAM direktkontakt med motsvarande organisationer i de övriga nordiska länderna, speciellt på körområdet har utbytena varit många. Vart tredje år hålls en stor nordisk körfestival som exempel. Brassorkesterverksamheten har däremot störst utbytet med England, vilket beror på samhörigheter mellan organisationerna, liknande repertoarval och att det finns en stor publik för brassbanden i England. Korpsförbundet i Norge ger samma bild av samarbetet. Flera faktorer påverkar vilka länder som organisationerna vill ha utbytet med. På frågan om organisationerna sökt EU-bidrag svarade endast en organisation ja. Varken ORA eller DAM har någonsin sökt EU-pengar och i jämförelse med Norge, Finland och Sverige var Danmark sämst på att söka EU-bidrag.

Finns det då några speciella fördelar med nordiska utbyten i jämförelse med övriga internationella samarbeten? På påstående "Nej, det finns inga speciella fördelar" svarade tre organisationer att det stämmer helt, två att det stämmer något, två att det stämmer dåligt och fem att det inte stämmer. Att vi är närmare varandra kulturellt, ansåg åtta organisationer stämmer helt, fyra organisationer att det stämmer något, en att det stämmer dåligt och en svarade vet ej. Att vi har liknande organisationsstrukturer ansåg sex organisationer stämmer helt, fem organisationer att det stämmer något och två ansåg att det stämmer dåligt. Att våra verksamheter liknar varandras ansåg sex organisationer stämmer helt, fyra organisationer att det stämmer något, tre organisationer svarade att det stämmer dåligt och en svarade, vet ej. Att språket är en fördel vid samarbete ansåg sex organisationer stämmer helt, åtta organisationer stämmer något och en organisation ansåg det stämmer dåligt. En organisation valde att inte svara alls på denna fråga. Sammantaget var organisationerna positiva till det nordiska samarbetet men man är inte fullt ut lika aktiv i utbytesverksamheten som till exempel Norge och Färöarna.

UTVECKLING

När organisationerna bedömer utvecklingen på verksamheten har de att gradera olika påståenden. Att medlemsantalet hos föreningarna ökat, svarade två organisationer att detta stämmer helt, sex organisationer att det stämmer delvis, fem organisationer att det stämmer dåligt och två stämmer inte alls in i detta. Att vi är nöjda med vår ekonomi, svarade två organisationer stämmer helt, tre organisationer svarade stämmer delvis, sex svarade att det stämmer dåligt och tre ansåg det inte stämmer alls. Vi ökar antalet

deltagare på arrangemangen, svarade en organisation att det stämmer helt och tretton organisationer att det stämmer delvis, en svarade, vet ej. Vi uppmärksammas mer nu än förr i media svarade ingen att det stämmer helt, tre organisationer svarade att det stämmer delvis, fyra svarade att det stämmer dåligt, fyra svarade att det inte stämmer och fyra organisationer svarade, vet ej. Vi har ökat vår publik, där svarade inga organisationer att det stämmer helt, sex organisationer svarade att det stämmer delvis, fyra organisationer att det stämmer dåligt och fem organisationer svarade, vet ej. Vi söker bidrag idag från fler håll, i jämförelse med tidigare, på denna fråga svarade två organisationer att det stämmer helt, tre organisationer att det stämmer delvis, sex organisationer att det stämmer dåligt och fyra svarade, vet ej. Vi har fått bättre kommunikation med våra bidragsgivare, svarade en organisation att det stämmer helt, tre organisationer att det stämmer delvis, fyra organisationer att det stämmer dåligt, en organisation att det inte stämmer alls och sex organisationer svarade, vet ej. Vi söker bidrag från EU, svarade en organisation att det stämmer helt, tretton organisationer att det inte stämmer alls och en organisation svarade, vet ej.

Det vi kan läsa ut av resultatet är att en liten majoritet av organisationerna ökat sitt medlemsantal och att många organisationer har sett ett ökat antal deltagare på de egna arrangemangen. Detta är positivt för organisationerna då det är grundläggande utvecklingsfaktorer utifrån ett framtidsperspektiv. Man är mindre nöjd med ekonomin, men organisationerna tycks inte söka bidrag från flera håll, inte heller verkar kommunikationen till bidragsgivare blivit bättre även om många svarade att de inte visste. Överlag var det många som svarade "vet ej" på ovanstående påståenden och där skiljer sig de som har besvarat enkäten i Danmark mot övriga länder. Endast en organisation svarade att de sökt EU-bidrag och det lägger de danska organisationerna sist i jämförelse med övriga nordiska länder, i Norge och Sverige svarade tre organisationer att de sökt bidrag.

FINLAND

Nio organisationer deltog i enkätundersökningen och representerar följande kulturområden: kör, orkester, världsmusik, teater, folkdans och kulturarv. Organisationerna har tillsammans 236 582 medlemmar.

Finlands Svenska Ungdomsförbundet, FSU, och Suomen Kansanmusiikkiliitto blev intervjuade. FSU fungerar som en centralorganisation för den finlandssvenska ungdomsrörelsen som består av fyra landskapsförbund. Deras uppgift är att skapa förutsättningar för förbunden att bedriva verksamhet. En stor del av det centrala arbetet är riktad mot den finlandssvenska amatörteatern. Suomen Kansanmusiikkiliitto är ett generationsöverskridande folkmusikförbund strukturerat utifrån regionala organisationer och spelmansföreningar. Båda organisationerna har kanslier i centrala Helsingfors med anställd personal, på Suomen Kansanmusiikkiliitto arbetar två personer och FSU har sex anställda. Finland är en tvåspråkig nation med en majoritet av finsktalande medborgare och ca. 300 000 finlandssvenskar.

FINANSIERING

Finansieringen av Finlands ideella sektor skiljer sig från de övriga nordiska länderna genom att en stor procent av organisationernas intäkter kommer från fonder. Staten fördelar bidrag genom undervisningsministeriet som stödjer flera områden, bl.a. hälsa, bibliotek, kultur och ungdomsorganisationer. De medel som används är överskottet från spel- och lotteriverksamhet. Stöd som erhålls från staten får organisationerna använda utifrån egna behov och önsningar, även om organisationerna varje år måste ansöka om bidraget. Enligt FSU och Suomen Kansanmusiikkiliitto står det statliga stödet för en liten del i förhållande till övriga intäkter. Bidraget täcker knappt kostnader för ett kansli och organisationerna är därmed tvungna att söka medel från fonder för att finansiera själva verksamheten. Svenska Kulturfonden är ett exempel på fond som de finlandssvenska organisationerna/institutionerna kan söka ifrån. Fonden är förhållandevis rik och har ett begränsat urval av sökande eftersom antalet finlandssvenskar är få. Detta är gynnsamt för FSU och de finlandssvenska invånarna. Förutom det statliga stödet och kulturfonden hade FSU under 2007 beviljats stöd från sju olika fonder. Fonderna gör det möjligt att skapa verksamhet, all aktivitet organiseras i projektform. Detta medför att åtskilliga ansökningar måste formuleras och att organisationerna tvingas leva med en ovisshet om aktiviteterna kommer att vara möjliga att realisera. För Suomen Kansanmusiikkiliitto är stödet från undervisningsministeriet endast ca. 16 % av den totala intäktsbilden. Resterande medel erhålls genom fonder, medlemsavgifter, STIM- ersättningar, försäljning av skivor, annonsintäkter i medlemstidningen och bidrag från studieförbunden till kursverksamhet. På festivaler kommer inkomster från försäljning av skivor, böcker och nothäften. Sponsringsintäkten är liten och kan betyda gratis tryck av program, som exempel.

Enligt enkätsvaren står fonder i genomsnitt för 44 % av organisationernas intäkter, offentliga stödet står för 36 %, medlemsavgifter för 18 %, deltagaravgifter för 4 % och sponsring för 2 %. På frågan om organisationerna ansåg att myndigheterna förstår deras behov av ekonomiskt stöd svarade fem av nio organisationer ja medan två svarade nej och två svarade, vet ej. Några organisationer valde att kommentera frågan och replikerade ”att de personer de möter är oftast representanter för kulturfonder och de

lokala politiker de möter har god förståelse för körernas behov”. ”Det beror på”, skrev en annan, ”attityden gentemot folkmusik är olika från person till person och några anser den viktig, andra inte. På musikområdet ges fortfarande mest bidrag till den klassiska musiken men situationen har förbättrats ur vårt perspektiv”. I detta sammanhang ställde vi frågan om de finska organisationerna ansåg att deras kunskaper och kompetens värdesattes och tillvaratogs av samhället. Där svarade en organisation alltid, fyra organisationer svarade ofta och tre svarade ibland och en svarade, vet ej. Resultatet visar att de finska organisationerna är mer nöjda än de övriga nordiska länderna. De upplever att samhället tar tillvara och värdesätter organisationernas verksamhet. Varför det skiljer sig åt i Norden går inte att få fram genom enkäten men till skillnad från både Danmark och Sverige finns det fler instanser i Finland att söka pengar ifrån. Detta kan ha betydelse i den meningen att organisationerna i Finland inte hamnar i samma beroendeställning till ett fåtal bidragsgivare. De tvingas söka fler bidrag men de har också fler valmöjligheter och en högre grad av oberoende.

AKTIVITETER

Festivaler och konferenser är exempel på verksamhet som organisationer på förbunds nivå arrangerar. Antalet festivaler eller konferenser som arrangeras är beroende av de traditioner som finns inom organisationerna. Det är också en fråga om personella och ekonomiska resurser. I Finland arrangerar sex av organisationerna 1-3 festivaler/konferenser per år, en svarade 4-7 och en svarade 13 eller flera och en svarade inga. På frågan om antalet föreställningar/konserter som arrangeras skiljer sig svaren åt ganska markant. Fem organisationer svarar att de inte har någon föreställnings/konsert verksamhet, medan två organisationer har fler än 13 arrangemang och de övriga två finns i spannet fyra till sju och åtta till tolv.

Ovanstående aktiviteter är att se som traditionella inom organisationerna på scenkonstområdet men det förkommer även en mängd andra verksamheter. Suomen Kansanmusiikkiliitto lägger upp turnéplaner efter önskemål från lokala arrangörer och har en utsedd kommitté som tar ut grupper som får åka på turné. Spelmanslagen skickar in cd eller Mp3 inspelningar och därefter sker gallring. De grupper som åker på turné får lön under perioden. Utställningar, stadsvandringar, andra arrangemang som lekar runt våra högtider är ytterligare exempel på amatörkulturella aktiviteter som sker kontinuerligt i de nordiska länderna.

Att arrangera utbildningar på central eller lokal nivå anses vara viktig verksamhet. Det kan vara helgkurser, veckokurser, sommarläger, seminarier, workshops, utbildning i samverkan med folkhögskolor eller högskolor. Alla organisationer vi kom i kontakt med anordnar centrala utbildningar. Enkäten visar att fem organisationer av de svarande genomförde 1-3 utbildningar per år, två organisationer 4-7 per år och två svarade tretton eller flera.

MEDIA

Mediebevakningen av amatörkulturen följer mönstret från övriga nordiska länder. Alla organisationer utom en menade att media sällan bevakade deras verksamhet och en organisation ansåg att de aldrig gjorde det. FSU beskrev svårigheterna att intressera media och att det först och främst var lokaltidningarna ute i landet som skrev om

föreställningar eller festivaler. Suomen Kansanmusiikkiliitto kunde däremot få både radio och tv att intressera sig för folkmusikfestivaler som hålls i Helsingfors.

FÖRENINGAR

Undersökningen granskar föreningarnas ekonomiska förutsättningar och resurser i form av lokaler. Hur finansierar föreningarna verksamheten och vad är den viktigaste inkomstkällan? Enkäten ger organisationerna möjlighet att värdera de olika intäktsalternativen: medlemsavgift, deltagaravgift, offentligt stöd, biljettintäkter, sponsring och annat. Av de svarande ansåg en organisation att medlemsavgiften var mycket viktig för föreningarna, sex organisationer att den var viktig, en svarade ganska viktig och en organisation svarade oviktigt. Deltagaravgiften ansågs av två organisationer vara mycket viktigt, två organisationer svarade viktigt, två svarade ganska viktigt, två svarade oviktigt och en organisation svarade, vet ej. Det offentliga stödet ansåg fem organisationer vara mycket viktigt, en svarade viktigt, en svarade oviktigt och en organisation svarade, vet ej. Biljettintäkter ansåg en organisation vara mycket viktigt, fem organisationer ansåg det ganska viktigt och två svarade oviktigt. Sponsring ansåg en organisation vara mycket viktigt, två svarade ganska viktigt, tre svarade oviktigt och två svarade, vet ej. Under förslaget annat svarade två organisationer att det var mycket viktigt, en organisation att det var viktigt, två svarade ganska viktigt och fyra organisationer svarade, vet ej. Medlemsavgifter, offentligt stöd och biljettintäkter är de tre viktigaste finansieringskällorna för de flesta föreningarna. Intäkter från annat (programbladsförsäljning, lotter, garderob...) och sponsring är områden där organisationerna blev osäkra över hur pass viktiga dessa är för föreningarna.

De organisationer som är med i undersökningen representerar både de som äger lokaler och föreningar som använder sig av kommunens lokaler. I Finland råder nolltaxa på lokaler. Inom FSU som är en ungdomsorganisation äger många föreningar lokalerna. Att äga en lokal är både till för- och nackdel. Fördelarna är att det är lätt för nya medlemmar att hitta till föreningarna och att de själva får inreda husen utifrån verksamhetens behov. Nackdelen är ansvaret för att huset används, repareras, uthyrs, att det tas om hand. På våra frågor om lokaler svarade en organisation att det stämmer helt att kommunerna erbjuder lokaler till föreningarna, fyra svarade att det stämmer delvis, två svarade att det stämmer dåligt och två svarade att det inte stämmer. Att föreningarna äger sina lokaler svarade två organisationer att det stämmer, två att det stämmer delvis och fem organisationer svarade att det inte stämmer alls. Om föreningarna hyr och disponerar lokalerna fullt ut gav en mer spridd bild, ingen av organisationerna stämde in helt i påståendet, två organisationer svarade att det stämmer delvis, två organisationer att det stämmer dåligt, två organisationer menar att det inte stämmer och tre svarade, vet ej. Om organisationerna ansåg att lokalerna föreningarna hyr inte är anpassade till deras verksamhet, svarade en organisation att det stämmer, en organisation att det stämmer delvis, fyra svarade att det inte stämmer och tre organisationer svarade, vet ej. Nästa påstående, att det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler, besvarade en organisation med att det stämmer helt och fyra svarade att de stämmer delvis, fyra organisationer svarade att det inte stämmer. Om lokalerna är en stor utgiftspost för föreningarna gav tre organisationer svaret att det stämmer helt, två instämmer, en organisation svarade stämmer delvis, tre svarade stämmer inte och två svarade, vet ej.

NORDEN

Organisationerna är i genomsnitt medlemmar i 3,5 samarbetsorganisationer, nationella/internationella. På frågan om vilka uppgifter eller verksamheter samarbetsorganisationer har fick de svarande fem alternativ att kryssa för, organisationerna avgjorde själva antalet alternativ de ansåg stämde in. Förslagen var: kulturpolitik, utbildning, konferenser, festivaler och annat. Flest kryss fick festivaler, tätt följt av kulturpolitik och därefter konferenser, utbildning och annat. Suomen Kansanmusiikkiliitto är medlem i Nordisk Folkmusikkommitté, en av samarbetsorganisationerna som inte fått direkt bidrag till organisationen från Nordiskt Ministerråd. Huvudmannskapet och kanslifunktionen har därmed alternerat mellan de nordiska länderna i treårsintervaller. Folkmusikkommittén arrangerar turnéer, sommarläger för barn- och ungdomar, seminarier och årsmöten, aktiviteter som är utmärkande för nordiska samarbetsorganisationer. Suomen Kansanmusiikkiliitto vill slå vakt om samarbetet och bibehålla möjligheten till fortsatt utbyte. De önskar att utbytesverksamheten kan utökas. Folkmusikkommittén har visioner och idéer om att gemensamt försöka att marknadsföra Nordisk Folkmusik som begrepp. Utöver Nordisk Folkmusikkommittén samarbetar man inom SEAOFF (festivalorganisation) och Womex (världsfestival, mässor).

FSU tillhör bland annat NAR (Nordiskt Amatörteater Råd) och NSU som är ett nordiskt nätverk av ungdomsorganisationer. Inom NAR har man sedan länge arbetat med kulturpolitiska frågor som rört Norden och man har i samarbete med olika länder arrangerat barnteaterfestivaler, teaterfestivaler, ungdomsläger och administratorkonferenser. FSU har genom åren varit väldigt aktiv i de nordiska samarbetena och för tillfället ligger det nordiska kansliet hos organisationerna. NAR är en av de organisationer som tidigare erhållit stöd från Nordiskt Ministerråd. NAR har administrerat och ansvarat för gästspelsbidrag och projektmedel. Fördelen med att en samarbetsorganisation sköter bidragshandlingen är att besluten tas av personer som är väl insatta i amatörteaterns verksamhet.

När vi frågar organisationerna om de haft ett nordiskt utbyte svarade sju organisationer ja på frågan, en organisation nej och en organisation svarade, vet ej. Sju av nio svarade ansåg att det nordiska utbytet var väldigt viktigt eller viktigt (tre svarade mycket viktigt och fyra svarade viktigt), en organisation ansåg det mindre viktigt och en organisation svarade, vet ej. Hur många nordiska arrangemang organisationerna själva eller i samarbetet arrangerat de senaste tre åren svarade sex organisationer ibland, två organisationer aldrig och en svarade, vet ej. Vi frågar om organisationerna deltagit i nordiska arrangemang se senaste tre åren och åtta av nio organisationer svarar att de har deltagit i 1-2 nordiska arrangemang och en organisation i fem eller flera. Finns det några speciella fördelar med nordiska utbytet i jämförelse med övriga internationella samarbeten? De svarande skulle gradera fem olika påståenden som: Nej, det finns inga speciella fördelar, där svarade tre organisationer att det stämmer något, två att det stämmer dåligt, fyra att det inte stämmer. Att vi är närmare varandra kulturellt, ansåg tre organisationer stämmer helt, fyra organisationer att det stämmer något, en att det stämmer dåligt och en svarade, vet ej. Att vi har liknande organisationsstrukturer ansåg två organisationer stämmer helt, tre organisationer att det stämmer något och tre svarade att det stämmer dåligt, och en svarade, vet ej. Att våra verksamheter liknar varandras ansåg två organisationer stämmer helt, sex organisationer att det stämmer

något, en organisation att det stämmer dåligt. Att språket är en fördel ansåg en organisation stämmer helt, två organisationer stämmer något och en organisation ansåg det stämmer dåligt, fyra svarade att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej. Sista påståendet som tar upp frågan om språket är en fördel i de nordiska samarbetena blev svaret jämt fördelat mellan att det stämde dåligt till att det stämmer helt. Enligt tradition talas det nordiska när organisationerna träffas och detta kan vara ett hinder för de finska organisationerna i utbytesverksamheten, om det inte finns tolkar. Risken är att de väljer att inte vara aktiva om språket skapar hinder i samarbetet. Av organisationerna som är med i kartläggningen är en majoritet engagerade och positivt inställda till nordiskt samarbete. De flesta organisationer har haft nordiskt utbyte och anser att det finns kulturella likheter och att våra verksamheter liknar varandras.

UTVECKLING

Vi avslutar kartläggningen med att redovisa resultatet på frågan där vi ber organisationerna att själva gradera förändringar och utvecklingstendenser över tid. Organisationerna har ett antal påståenden att ta ställning till och på en skala, från stämmer helt till stämmer inte, gradera det de anser stämmer in på dem. Vi vill veta om antalet medlemmar ökat, där svarade fem organisationer att det stämmer helt eller delvis och resterande fyra instämmer inte i att de ökat medlemsantalet. Om organisationerna är nöjda med ekonomin svarade fyra av organisationerna att det stämmer delvis och fem svarade att det inte stämmer. På frågan om organisationerna ökat antalet deltagare på sina arrangemang svarade två att det stämmer, tre svarade att det stämmer delvis, tre svarade att det inte stämmer. Om uppmärksamheten från media ökat för organisationernas verksamhet svarade tre organisationer att det stämmer delvis och sex svarade att det inte stämmer. På frågan om organisationerna sett en ökning av publik på arrangemangen svarade tre organisationer att det stämmer, tre svarade at det stämmer delvis och två organisationer svarade att det inte stämmer. Vi frågar om organisationerna söker mer bidrag nu än tidigare och där svarade tre organisationer att det stämmer helt, tre att det stämmer och tre att det stämmer delvis. På frågan om kommunikation med bidragsgivare blivit bättre svarade en av organisationerna att det stämmer helt, tre svarade att det stämmer, två svarade att det stämmer delvis, en organisation anser att det inte stämmer och två organisationer svarade, vet ej. Slutligen frågade vi organisationerna om de har sökt EU-bidrag och där blev svaret att två organisationer anser det stämmer och sju organisationer svarade att det inte stämmer.

Resultatet visar en liten ökning av antalet medlemmar inom organisationerna, en liten ökning av publik och deltagare till organisationernas arrangemang. Organisationerna söker mer bidrag nu än tidigare och kommunikationen har förbättrats men ekonomin tycks inte ha blivit bättre.

NORGE

Tio organisationer deltog i enkätundersökningen och representerar följande kulturområden: orkester, kör, folkmusik, pop & rock, visor, världsmusik, rytmiskmusik, jazz, teater, revy, folkdans och kulturarv. Organisationerna har tillsammans 176 542 medlemmar. De två organisationer som blev intervjuade var Norges Ungdomslag (NU) och Norges Korpsförbund, båda förhållandevis stora organisationer med många föreningar och medlemmar. Norges Ungdomslag har inom organisationen flera genrer representerade och verksamheten är bred med aktiviteter som folkdans, amatörteater, hantverksarbete, musik och ungdomsklubbar. Norges Korpsförbund representerar orkesterverksamheten och har 1700 föreningar ca.69 000 medlemmar. Organisationen består av sju regioner med egna kanslier och totalt 45 anställda på förbundet.

FINANSIERING

I Norge finns flera departement där amatörkulturorganisationerna kan söka stöd. Frifonden tar hand om överskottet från statliga lotteriverksamheten och ur fonden kan alla organisationer med ungdomsmedlemmar söka. Ungdom räknas personer till och med 26 års ålder. NU får stöd från Frifonden men också från Barn- og Likestillingsdepartementet vars stöd baseras på antalet medlemmar upp till 26 år och antalet föreningar som har minst fem ungdomsmedlemmar. Norges Ungdomslag får även bidrag av Norskt Kulturråd för folkdansverksamheten och Norskt Teaterråd för amatörteatern. Norskt Teaterråd är en ideell organisation som har till uppdrag att fördela statliga kulturpengar till all amatörteaterverksamhet i Norge. De har även ett eget manusbibliotek och sköter uppföranderättshantering för amatörteatern. Från Folkekulturförbundet ges stöd till kompetensutveckling och baseras på antalet studietimmar i organisationerna. Utöver dessa bidrag söker Norges Ungdomslag projektmedel från olika fonder och instanser för festivaler eller andra arrangemang då inte det reguljära stödet räcker till. 2007 fick NU bidrag från tio olika instanser. Korpsförbundet har ett statligt stöd på 46 miljoner NKR och får pengar från ovanstående beskrivna departement och från olika fonder. Korpsförbundet har flera samarbetspartner och har avtal t.ex. med IF-försäkringar. Korpsförbundet har bl.a. förhandlat fram billigare hotellboende för medlemmarna. Förbundet räknar med att sponsringsmedlen står för ett värde av ca 6 miljoner NKR.

Resultatet av enkäten visar att det offentliga stödet står för 60 % av intäkterna, 30 % kommer från medlemsavgifter, 7 % från annat, vilket kan vara olika fonder eller gåvor, 2 % deltagaravgifter och 1 % sponsring. Endast två organisationer hade en täckningsgrad under 50 % av organisationens intäkter från offentligt stöd. Det som skiljer Norge från övriga Nordiska länder att det finns betydligt flera statliga instanser för organisationerna att söka pengar från. Fem av tio organisationer ansåg det lätt för organisationen att få gehör för behovet av ekonomiskt stöd från tjänstemän och politiker, fyra ansåg det inte lätt och en svarade, vet ej. Att det är lätt att få gehör för behoven är dock inte samma sak som att det är lätt att få pengar, var en kommentar i enkäten. Vi undrade även om organisationernas kunskaper och kompetens värdesattes av samhället. Sju organisationer svarade ofta och tre svarade sällan. De flesta ansåg att deras kompetens värdesätts och tillvaratas, till skillnad från övriga länder i kartläggningen.

AKTIVITETER

Kartläggningen har behandlat på de centrala förbundens verksamheter och undersökt antalet arrangemang som festivaler, konferenser, föreställningar/konserter och utbildningar/kurser/seminarier. Följande svar har vi fått från organisationerna.

Festivaler och konferenser arrangerades av sju organisationer 1-3 gånger per år, en organisation arrangerade 4-7 gånger per år och två organisationer 8-12 årligen. Att de flesta av organisationerna har mellan en och tre stora evenemang per år är gemensamt för organisationerna i Norden. Att det inte är fler beror på att det oftast är stora arrangemang som kräver mycket resurser i form av arbetsinsatser och pengar. Det är inte heller alltid intressant att erbjuda fler festivaler/konferenser eftersom föreningar kan ha svårt att delta därför att det kostar både tid och pengar.

På frågan om hur många föreställningar/konserter förbunden arrangerar, svarade fyra organisationer 4-7 föreställningar/konserter per år, två organisationer arrangerade 1-3, två arrangerade 13 eller flera föreställningar/konserter och en organisation arrangerade 8-12. En organisation arrangerade inte några föreställningar/konserter över huvudtaget.

I fråga om antalet utbildningar/kurser/seminarier som organisationerna arrangerade årligen svarade två organisationer 1-3 utbildningar/kurser/seminarier per år, tre genomförde 4-7, två organisationer genomförde 8-12 och två organisationer svarade 13 eller fler. En organisation svarade inte. Ovanstående siffror som rör kursverksamheten inom förbunden är oftast bara en bråkdel av all kursverksamhet som genomförs både ute i föreningar och hos de regionala organisationerna. Norges Ungdomslag arrangerade sammanlagt 631 kurser 2007. Det som riksförbunden arrangerar är oftast sommarläger där alla medlemmar från hela landet bjuds in eller olika typer av spetskurser inom ett område. Ledarutbildningar är också vanligt att de genomförs på förbunds nivå.

MEDIA

På frågan om organisationerna uppmärksammas i media (radio, TV eller press) svarade åtta organisationer att det sällan skedde och två svarade ofta. Norges Ungdomslag lyfter fram medias intresse för att bevaka arrangemang lokalt eller regionalt. Det är mycket sällan media intresserar sig för deras verksamhet på nationell nivå. Organisationen tar inte detta så hårt eftersom de anser det tveksamt att lägga ner mycket energi på att få dagstidningarna att skriva. NU har dock i en arbetsplan tagit upp frågan och föreslår att förbundet skall arbeta fram en tydlig mediestrategi. Norges Korpsförbund har anställt en kommunikator som arbetar gentemot media och förbundet har tagit fram en kommunikationsplan där man bl.a. har tittat på vilka nätverk som föreningar och enskilda medlemmar har runt sig. Strategin bygger på att föreningarna och medlemmarna skall utveckla och använda sig av sina kontakter. Förbundet arbetar också med att skapa en ny image som ett led i att man de senaste åren internt försökt skapa en professionell organisation. Det anses viktigt att de anställda inom organisationen skall vara professionella i det område som de arbetar inom. Speciellt inom frivilligsektorn finns det en risk att eldsjälar eller starka personligheter anställs inom organisationen utifrån andra kriterier än kompetens inom just ett specifikt arbetsområde. Arbetet har gett resultat och exponeringen i media har tredubblats. Lite medvind har förbundet haft genom att det pågått en TV-serie som knyter an till deras verksamhet. Intresset har ökat för deras

verksamhet och Korpsförbundet har i detta sammanhang satsat en halv miljon NKR på en rekryteringskampanj.

FÖRENINGAR

Två frågor berör föreningarnas ekonomiska förutsättningar och lokaler. Organisationerna skall bedöma vilken den viktigaste inkomstkällan är för föreningarna. På en skala graderas de olika förslagen utifrån alternativen mycket viktigt, viktigt, ganska viktigt, oviktigt och vet ej. Alternativet medlemsavgift anses av sex organisationer som mycket viktigt, deltagaravgiften anses av sex organisationer vara ganska viktigt, det offentliga stödet anses mycket viktigt av sju organisationer och biljettintäkter anses av sju organisationer som ganska viktigt. Sponsringen anses av sex organisationer som oviktig. Alternativet annat svarade åtta organisationer att det var ganska viktigt, annat kan bl.a. stå för gåvor, arv, försäljning i samband med publika arrangemang. Resultatet visar att offentligt stöd och medlemsavgifter är de viktigaste inkomstkällorna för föreningarna och ganska viktigt är annat, biljettintäkter och deltagaravgifter. Sponsring anses vara en obetydlig del av inkomsten.

När vi granskar lokalfrågan ber vi organisationerna att gradera olika påståenden, de kan stämja in helt i det vi påstår till att inte instämja. Första påståendet är att föreningarna har tillgång till kommunal lokal, svaren blev att fyra organisationer stämmer in helt i påståendet, fyra organisationer svarade att det stämmer delvis, en organisation svarade att det stämmer dåligt och en organisation svarade, vet ej. Att föreningarna för det mesta äger sina lokaler svarade en organisation att det stämmer helt, en organisation att det stämmer delvis, två organisationer att det stämmer dåligt, fem svarade att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej. Om föreningarna hyr och disponerar lokalerna fullt ut svarade en organisation att det stämmer delvis, fyra svarade att det stämmer dåligt, fyra organisationer menar att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej. Om organisationerna ansåg att lokalerna föreningarna hyr inte är anpassade till deras verksamhet, svarade två organisationer att det stämmer helt, tre organisationer att det stämmer delvis, två svarade att det stämmer dåligt, två organisationer svarade att det inte stämmer, en organisation svarade, vet ej. Nästa påstående om det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler svarade tre organisationer att det stämmer helt och fyra organisationer att det stämmer delvis, tre organisationer svarade att det stämmer dåligt. Om lokalerna är en stor utgiftspost för föreningarna svarade en organisation att det stämmer helt, tre svarade stämmer delvis, två ansåg det stämmer dåligt, tre svarade att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej.

Korpsförbundets medlemmar använder sig av gratislokaler som erbjuds av kommunen, skolsalar och gymnastikhallar m.m. För konserter går det att hyra in sig på kulturhus eller använda kyrkorummen. Ibland går olika kulturföreningar samman och hyr ett eget hus. De kommunala kulturhusen bestämmer själva om föreningarna skall få subventionerad hyra, det kan därför se olika ut på olika platser. Föreningarna inom Norges Ungdomslag har däremot oftast egna hus. Enligt gamla traditioner byggde byalagen sina hus för aktiviteter åt ungdomar. Husen är oftast kittet som håller ihop föreningen och medlemmarna, men att äga hus ställer samtidigt krav och kräver stort engagemang. Eldsjälarna är viktiga för att underhålla huset och pengar behövs kontinuerligt för renovering. Precis som i Finland kan man söka lotterimedel eller bidrag från fonder för

reparationsutgifter. Till skillnaden från Finland kan inte föreningarna göra en direktansökan. Först gallrar kommunen ut vilka renoveringsprojekt man skall söka för och därefter går det till länet som till slut ansöker hos staten. Det innebär att föreningarna måste konkurrera med idrottshallar och fotbollsplaner. Ett sätt att få ekonomin att gå ihop är att hyra ut de egna lokalerna vilket görs fortlöpande, till bland annat till lokala dansfester och regionteatrar.

NORDEN

I genomsnitt är norska amatörkulturorganisationer medlemmar i 2,9 samarbetsorganisationer. Det är en blandning av nationella organisationer, nordiska och övriga internationella sammanslutningar. På frågan om vilka uppdrag eller verksamheter dessa organisationer har fördelades procentuellt över de olika alternativen enligt följande: konferenser 32 %, utbildningar 27 %, kulturpolitik 26 %, festivaler 11 % och annat 4 % (kan t.ex. vara att fördela pengar till olika verksamheter/organisationer).

Alla organisationerna svarade att de haft ett nordiskt utbyte. Om organisationerna själva eller i samarbete med någon annan organisation arrangerat ett nordiskt arrangemang de senaste tre åren, svarade tre organisationer, alltid, på frågan, en organisation svarade ofta, fyra organisationer svarade ibland och två svarade sällan, på frågan. Nästa fråga rör antalet nordiska arrangemang som organisationen deltagit i de senaste tre åren och flera organisationer har varit aktiva och del i många arrangemang. Sex svarade att de deltagit i fem eller flera arrangemang, två mellan tre och fyra och två svarade ett till två arrangemang. Här ligger de norska organisationerna långt framme i jämförelse med övriga nordiska länder.

När det handlar om att värdera betydelsen av nordiska utbyten på en skala: mycket viktigt, viktigt, ganska viktigt och oviktigt, blev svaren; en organisation ansåg det mycket viktigt, fem organisationer såg det som viktigt och fyra organisationer rangordnade utbytet som ganska viktigt. Nästa fråga var mer specifik och frågade om det fanns fördelar med det nordiska utbytet i jämförelse med övriga internationella samarbeten. Organisationerna hade att gradera fem påståenden genom att markera om de ansåg att påståendena stämmer helt, stämmer något, stämmer dåligt, stämmer inte eller vet ej. Första påståendet: Nej, det finns inga speciella fördelar, ansåg en organisation stämma helt, två svarade att det stämmer något, två att det stämmer dåligt och fyra svarade att det inte stämmer, en organisation valde att inte svara. Att vi är närmare varandra kulturellt, ansåg åtta organisationer stämmer helt, en organisation att det stämmer något och en organisation att det stämmer dåligt. Att vi har liknande organisationsstrukturer ansåg fem organisationer stämmer helt och fem organisationer att det stämmer något. Att våra verksamheter liknar varandras ansåg sex organisationer stämmer helt och fyra organisationer att det stämmer något. Att språket är en fördel ansåg nio organisationer stämmer helt och en organisation ansåg att det inte stämmer.

Ovanstående svar på våra frågor visar att Norge i allra högsta grad är aktiv i det nordiska samarbetet. Organisationerna står både som arrangörer och deltar i andra arrangemang, de ser positivt på utbytet mellan de nordiska länderna och ser fördelar på flera områden. Organisationerna i Norge är i jämförelse med övriga länder mest aktiva i det nordiska samarbetet enligt denna kartläggning.

UTVECKLING

Norges Ungdomslag har haft en ganska stabil medlemsutveckling och antalet medlemmar har ökat totalt i förbundet även om det kan vara stora skillnader lokalt. En bra värdemätare är engagemanget på årsmötena och där har NU kunnat se en liten ökning av unga deltagare, vilket ses som mycket positivt. Förbundet tror att de genom att peppa och uppmuntra unga att åka på årsmötena är en av anledningarna till den positiva trenden. Korpsförbundet har också ökat antalet medlemmar de senaste åren och man har också sett ett ökat engagemang. Anledningarna kan vara flera, men ett ökat antal deltagare på arrangemangen kan ge uppåtgående spiraleffekt, ju fler som är intresserade, desto fler nya lockar man till sig. Arrangemangen har med åren också blivit bättre, kvalitén har höjts och organisationen har fått bättre ekonomi. Tittar vi på enkäten och ställer frågan om antalet medlemmar ökat så svarade fyra organisationer att det stämmer helt, fyra organisationer att det stämmer delvis och två svarar att det inte stämmer. Vi är nöjda med vår ekonomi svarade en organisation att det stämmer helt, fyra svarar att det stämmer delvis, två att det stämmer dåligt och tre organisationer svarade att det inte stämmer. Vi har ökat antalet deltagare på arrangemangen svarade tre organisationer att det stämmer helt, två svarade att det stämmer delvis, tre svarade att det stämmer dåligt och två svarade att det inte stämmer. Om organisationerna uppmärksammas mer i media nu än förr anser en organisation att det stämmer helt, två svarade att det stämmer delvis, fem organisationer svarade att det stämmer dåligt och två organisationer ansåg det inte stämma. Vi har ökat vår publik, svarade två organisationer stämmer helt, två svarade att det stämmer delvis, fem svarade att det stämmer dåligt och en organisation svarade att det inte stämmer. Om organisationerna söker fler bidrag idag och från flera håll, i jämförelse med tidigare, svarade tre att det stämmer helt, fyra att det stämmer delvis och tre organisationer svarade att det inte stämmer. Att kommunikationen med bidragsgivarna blivit bättre ansåg tre organisationer stämde helt, fem svarade att det stämmer delvis och två organisationer svarade att det inte stämmer. Sista frågan rör EU och vi undrar om organisationerna sökt bidrag därifrån och en organisation svarade att det stämmer helt, två organisationer att det stämmer delvis, sex organisationer anser att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej.

Många organisationer har de senaste åren ökat antalet medlemmar, organisationerna söker fler bidrag och kommunikationen med bidragsgivarna har blivit bättre. Hälften av organisationerna är nöjda med ekonomin och andra hälften mindre nöjda.

SVERIGE

Tio organisationer deltog i enkätundersökningen och representerar följande kulturområden: orkester, kör, pop & rock, visor, rytmisk musik, jazz, teater, revy, folkdans och kulturarv. Organisationerna har tillsammans 720 058 medlemmar. De två organisationer som blev intervjuade var Sveriges Körförbund och Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Två medlemsmässigt stora organisationer som både rymmer amatörutövare och professionella.

Sveriges Körförbunds medlemmar uppvisar en stor bredd. Förbundet samlar såväl rena kamratföreningar till internationellt erkända körer. En av dessa är Erik Erikssons kör som turnerade runt och gjorde skivor redan under 1950. Något som gav en enorm genomslagskraft och begreppet nordisk klang myntades. Svenskt körliv har i historiskt perspektiv haft ett starkt varumärke internationellt och många av de nya stora tonsättarna skrev direkt för körer. Detta skapade en stark körprofil, som har och har haft betydelse för utbildningen och kvalitén på svenska körer.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund (SHR) är en ideell organisation som verkar för att bevara och utveckla slöjden som kultur och näring. Den skiljer sig delvis från övriga amatörculturorganisationer eftersom förbundet som är en ideell organisation också agerar huvudman för butiker som är ekonomiska föreningar. Verksamheten sker ute i länsföreningarna och viktiga personer är hemslöjdskonsulenterna, de kan vara anställda av länsföreningarna, ett museum eller ligga direkt under landstinget. Tjänsterna finansieras via landsting och staten. Staten stödjer tjänsterna ekonomiskt motsvarande det som landstinget ger. Även körområdet hade tidigare konsulenter ute i länen men genom nedskärningar har dessa konsulenter nästan helt försvunnit och numer finns endast en konsulent kvar. Konsulentverksamhet finns även i liten skala på amatörteaterområdet och på dansområdet.

FINANSIERING

De centrala amatörculturorganisationerna får stöd från Statens Kulturråd, en myndighet under kulturdepartementet. Hembygdsrörelsen och Hemslöjden får sina bidrag från andra myndigheter, Hemslöjden får stöd från Nämnden för Hemslöjdsfrågor. Ungdomsstyrelsen administrerar stödet till barn- och ungdomsorganisationer. I Sverige är det inte barn och ungas verksamhet som staten stödjer utan ungas organisering. Det innebär att en organisation måste vara barn- och ungdomsorganisation för att få bidrag. Organisationerna måste ha minst 60% av medlemmarna i åldern 7-25 år för att klassas som barn- och ungdomsorganisation. Amatörculturorganisationerna är generellt generationsövergripande och få organisationer når upp till kravet och får därför inget stöd till barn- och ungdomsverksamheten. Några organisationer har löst det genom att dela på organisationen och skapa två förbund. En lösning som för vissa fungerat bra. Svenska Ungdomsringen var tidigare en ungdomsorganisation men halkade ur systemet. De beslöt att inte dela upp sig därför att det varken ideologiskt eller praktiskt var rätt väg att gå. SHF delade sig 1998 då Riksförbundet Unga Slöjdare (RUS) bildades. Nu pågår en diskussion om inte RUS skall gå tillbaka in i SHR och verka som en sektion i förbundet. En av konsekvenserna av att bilda en ny organisation innebar att mycket energi gått åt till organisationsfrågor och strukturarbete istället för att driva och utveckla verksamheten framåt.

Finansieringen av svenska organisationerna skiljer sig inte speciellt mycket från övriga nordiska länder. Organisationerna i enkäten fick till uppgift att fördela 100 % av intäkterna på fem alternativ: offentligt stöd, medlemsavgifter, deltagaravgifter, sponsring och annat. Resultatet gav 55 % offentligt stöd, 23 % medlemsavgifter, 5 % deltagaravgifter, 2 % sponsring och 15 % stöd för annat. Annat kan stå för sålda reklamplatser i medlemstidningar, förlagsverksamhet, försäljning av skivor och böcker, fonder och stiftelser, ekonomiskt stöd från studieförbund mm. En majoritet av organisationerna finansieras av offentliga medel men ”annat” fick en ganska hög procentuell andel, bara Finland hade högre siffror. I de andra länderna var glappet väldigt litet mellan offentligt stöd och medlemsavgifter. De svenska organisationerna tycks inte finansieras i samma utsträckning av medlemsavgifter.

All verksamhet inom Körförbundet sker på ideell basis, bidrag erhålls centralt från Statens Kulturråd. När organisationen placerar ett arrangemang lokalt kan man söka stöd för det från regionen och kommunen. Körförbundet har under åren haft sponsoravtal, senast 2008 låg intäkten från sponsring på ca.100 000 kr. Inom amatörkulturen är sådana stora sponsoravtal ovanliga, enkäten visar att sponsring generellt står för 2% av finansieringen.

Hur lätt är det för de svenska organisationerna att få gehör för behovet av ekonomiskt stöd i mötet med tjänstemän och politiker? Här svarade åtta av tio organisationer att de sällan upplever att de får gehör, två svarade att de får det ofta. Flera organisationer valde att kommentera frågan, ”förståelsen finns hos tjänstemännen men det ekonomiska stödet räcker inte till”, att ”det oftast är svårt att få stöd men att de själva blivit bättre med åren att motivera varför man skall ha stöd” och en organisation menade att ”det rådde en slags tro att alla ideella verksamhetsområden enbart skall bygga på ideellt arbete”. SHF som inte ligger under samma myndighet som övriga amatörkulturorganisationer har en betydligt bättre bild av samarbetet mellan organisationen och deras myndighet, här beskrivs relationen som mycket god.

Ett nedslående resultat blev det på frågan om organisationernas kunskaper och kompetens värdesätts och tillvaratas av samhället, nio organisationer svarade sällan och en organisation svarade ofta. Det betyder att 90 % av amatörkulturorganisationerna i enkäten uppfattar att deras organisations verksamhet undervärderas. Anledningarna kan vara flera, amatörkulturorganisationerna har under en lång tid sakta utestängts från att söka bidrag till förmån för de professionella institutionerna. De får sällan yttra sig i remisser trots att de statliga utredningarna berör deras område. Amatörkulturen anses politiskt vara en del av folkbildningen, vilket inte organisationerna själva håller med om, vilket bidrar till att verksamheten kommer i skymundan.

AKTIVITETER

Tre frågor tar upp antalet aktiviteter på nationell nivå. De flesta arrangemang sker i samverkan med de regionala organisationerna och föreningarna. Vi frågar om antalet aktiviteter som genomförs av organisationerna i form av festivaler/konferenser, föreställningar/konserter och utbildningar/kurser/seminarier under ett år? Svarande har att välja mellan olika intervaller, 0, 1-3, 4-7, 8-12, 13 eller flera.

På frågan om antalet festivaler/konferenser per år svarade sex organisationer 1-3, tre svarade 4-7 och en organisation svarade 13 eller flera. På frågan om antal föreställningar/konserter per år svarade fem organisationer 0, två svarade 1-3, en organisation svarade 4-7 och två svarade 13 eller flera. Hur många utbildningar/kurser/seminarier som arrangeras årligen, svarade tre organisationer 1-3, två svarade 4-7, tre svarade 8-12, en svarade 13 eller flera och en organisation valde att inte svara på frågan.

Det kartläggningen inte kan utläsa ur siffrorna är storleksordningen på aktiviteterna, antalet deltagare, hur stor publiken är eller hur mycket arrangemanget omsätter i form av resurser. Skillnaderna kan vara väldigt stora och mestadels sker flera samarbeten runt en aktivitet för att denna skall vara möjligt att genomföra. Samverkan görs för det mesta med lokala föreningar eller regionen/distriktet och emellanåt med andra organisationer eller institutioner. När Sveriges Körförbund 2007 genomförde ett Vokalgruppsmöte som, innehöll både konserter och seminarier gjordes detta i samarbete med VokalForum, Västmanlandsmusiken och The Real Group. Oftast innehåller större, arrangemangen flera kringaktiviteter. SHR arrangerade "Mötesplats för hemslöjden" vilket innehöll föreläsningar, panelsamtal, konferenser och besök på hemslöjdskonsulenternas Slöjdhus.

MEDIA

På frågan om organisationerna ansåg sig uppmärksammas av media (radio, tv, press) svarade nio organisationer sällan och en organisation ofta. Sverige skiljer sig inte från de övriga nordiska länderna när det gäller synen på medias bevakning av de amatörkulturella aktiviteterna. Sveriges Körförbund liknar Norska Korpförbundet i den mån att det diskuteras offensiva satsningar för att nå media, även om Korpförbundet har nått betydligt längre. Körförbundet har lagt in i arbetsplanen att aktivt och professionellt arbeta gentemot media. Oftast är det på lokal nivå som ett arrangemang kan bli omskrivet eller synas i lokal-TV. Motsatsen är SHT som genom utställningen Sommarslöjd på Nordiska museet i Stockholm blev omskriven i all slags dags- och veckopress, med totalt över 100 pressklipp.

FÖRENINGAR

Två frågor berör föreningarna inom organisationerna, de ekonomiska förutsättningarna och lokaler. Organisationerna skall bedöma vilken den viktigaste inkomstkällan är för föreningarna. De olika förslagen graderas från mycket viktigt, viktigt, ganska viktigt och oviktigt. Fyra organisationer svarade att medlemsavgifterna är mycket viktigt, en svarade ganska viktig, tre svarade oviktigt och två organisationer svarade, vet ej. En organisation svarade att deltagaravgiften är mycket viktigt, fyra svarade viktigt, fyra svarade oviktigt och en organisation svarade, vet ej. Offentligt stöd ansågs av fyra organisationer mycket viktigt, en organisation svarade ganska viktig, två svarade oviktigt och två organisationer svarade, vet ej. Biljettintäkter ansåg tre organisationer mycket viktigt, fyra svarade viktigt, en svarade ganska viktig, en svarade oviktigt och en organisation svarade, vet ej. Sponsringen ansåg två organisationer som mycket viktigt, två svarade viktigt, en organisation svarade ganska viktig, tre svarade oviktigt och en organisation svarade, vet ej. Annat (kan vara arv, hyresintäkter, fonder, gåvor, garderob, programblad eller caféverksamhet) ansåg två organisationer mycket viktigt, två svarade viktigt, en svarade ganska viktigt och två svarade, vet ej. Många organisationer svarade på ovanstående

påstående med vet ej alternativet. Vi tolkar det som organisationerna inte fullt ut har kunskap om hur föreningarna finansierar verksamheten. Biljettintäkterna ansåg de flesta vara viktigt men i övrigt fanns ingen intäkt som dominerade och var gemensam för organisationerna. I de övriga länderna var de ganska klara över vilka intäkter föreningarna har och skillnaderna mellan länderna är inte speciellt stora.

Hur stora behoven av lokaler är skiljer sig åt mellan organisationer. Varken Sveriges Körförbundet eller Hemslöjdsförbundet ansåg att föreningarna hade problem med lokaler. Inom amatörteatern kan det vara stora skillnader mellan storstad och småstad. I storstäderna är det oftast svårt att hitta lokaler som är anpassade till verksamheten och föreningarna tvingas flytta runt. På mindre orter kan föreningarna ha egna teaterhus. I Sverige har man tagit bort den tidigare nolltaxan på kommunernas lokaler vilket innebär högre kostnader för föreningarna. Flertalet organisationer som svarat på enkäten anser att kostnaderna för lokaler är delvis höga, ett resultat som skiljer sig från övriga länder. En organisation har valt att kommentera och skriver ”allt fler kommunala instanser tar både betalt för repetitionslokaler och konsertlokaler. Denna kostnad har gjort att flera orkestrar tvingats lägga ner”. Det har blivit kärvare och svårare med lokaler för föreningarna sedan nolltaxan togs bort och de flesta körer tvingas bedriva verksamhet i icke ändamålsenliga lokaler. Köröreningarna har sällan lokaler som de äger eller driver själva. För verksamheten är akustiken i lokalerna av mest betydelse och de bästa lokalerna är gamla bönhus.

På frågor om lokaler har organisationerna att gradera olika påståenden från att instämma helt till att det inte stämmer. Första påståendet lyder: föreningarna har tillgång till kommunala lokaler, en organisation svarade att det stämmer helt, fyra svarade att det stämmer delvis och tre svarade att det inte stämmer, två svarade, vet ej. Föreningarna äger för det mesta lokalerna, besvarade två med att det stämmer helt, två organisationer svarade att det stämmer delvis, en organisation svarade att det stämmer dåligt, tre svarade att det inte stämmer och två svarade, vet ej. Föreningarna hyr lokalerna och disponerar de fullt ut ansåg en organisation att det stämmer helt, fyra svarade att det stämmer delvis, två svarade att det stämmer dåligt, en svarade att det inte stämmer och två organisationer svarade, vet ej. Föreningarna tvingas oftast hyra lokaler som inte är anpassade till verksamheten ansåg två stämmer helt, fyra organisationer svarade att det stämmer delvis, en organisation svarade att det stämmer dåligt och tre organisationer svarade att det stämmer inte. Det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler ansåg två stämmer helt, två svarade stämmer delvis, två svarade stämmer dåligt, två svarade stämmer inte och en organisation svarade, vet ej. Sista påståendet säger att lokalkostnaden är en stor utgiftspost för de flesta föreningar och här svarade två organisationer att det stämmer helt och sex organisationer svarade att det stämmer delvis, en svarade att det inte stämmer och en organisation svarade, vet ej.

NORDEN

I Sverige tillhör organisationerna i genomsnitt 3,1 nationella/internationella samarbetsorganisationer. Det kan variera mellan organisationerna, alltifrån ett medlemskap upp till nio. Vad anser man då att organisationer har för uppdrag och vilken verksamhet bedrivs? Organisationerna svarar konferenser först och främst, därefter festivaler, kulturpolitik, annat och sist utbildning. Alternativet annat kan stå för flera olika

verksamheter eller uppdrag exempelvis bidragshantering. Sveriges Körförbund är exempel på organisation som samarbetar med väldigt många olika parter både nationellt och internationellt. De sitter med i KÖRSAM som är ett samarbetsråd för Sveriges körer, MAIS som arbetar med arrangörsfrågor, Amatörkulturens Samrådsgrupp (ax), Svenska Musikrådet, Europa Cantat, Nordisk Sangerförbund, Nordisk korforum, Nordisk-Baltisk körfestival och International Federation for Choral Musik. Körområdet har många olika internationella nätverk i jämförelse med andra kulturområden.

Vi vill veta hur svenska organisationer samarbetar med andra organisationer i Norden, hur utbredd utbytet är och hur man värderar det nordiska utbytena i jämförelse med övriga internationella utbyten. När vi frågade om organisationerna haft nordiskt utbyte svarade nio av tio organisationer ja och en svarade nej. Organisationerna fick därefter rangordna betydelsen av det nordiska utbytet på en skala från oviktigt, ganska viktigt, viktigt, mycket viktigt. Fem organisationer svarade mycket viktigt, en organisation svarar viktigt, två organisationer svarade ganska viktigt, en organisation ansåg det oviktigt och en organisation svarade, vet ej, på frågan. Merparten av de svarande ställer sig väldigt positiva till det nordiska samarbetet. Denna bild stämmer också in med de två organisationer som intervjuades. SHT anser det angeläget att stärka den nordiska identiteten. Att samarbeta med varandra i Norden är tämligen okomplicerat, det finns en samsyn över hur man ser på slöjden, organisationsstrukturerna liknar varandra. Nordens Hemslöjdsförbund har medlemmar även i Estland, vissa samarbetsorganisationer har öppnat upp för samarbete med Balticum. Samarbetsorganisationen har inte fått direkt stöd från Nordiska Ministerrådet utan skiftar presidieskapet sinsemellan för att balansera kostnaderna.

På nästa fråga skulle de svarande ta upp hur många de själva, ensamma eller i samarbete med någon annan organisation, arrangerat ett nordiskt evenemang de senaste tre åren. Här var svaren spridda över alla alternativ, en organisation svarade alltid, tre ofta, tre ibland och tre svarade sällan. Vi frågar hur många nordiska arrangemang organisationen deltagit i de senaste tre åren, en organisation hade inte deltagit i några utbyten, sex hade deltagit i 1-2 utbyten och tre har deltagit i 5 eller flera arrangemang. Sista frågan rör samarbetet mellan länderna och består av en rad påståenden. De svarande har att välja mellan stämmer, stämmer något, stämmer dåligt, stämmer inte och vet ej. Första påståendet att det inte finns några speciella fördelar ansåg sex organisationer att det inte stämmer och tre ansåg att det stämmer något. Sju organisationer stämmer in i att våra organisationer inom Norden är närmare varandra rent kulturellt, tre svarade att det stämmer något. Att vi har liknande organisationsstruktur ansåg fem organisationer stämmer och fyra att det stämmer något, en organisation svarade, vet ej. Att våra verksamheter liknar varandra och att språket är en fördel ansåg sju stämmer och tre att det stämmer något. Organisationerna är mycket aktiva och har deltagit i åtskilliga nordiska utbyten. De flesta anser att det finns flera fördelar med samarbetet inom Norden på grund av vår gemensamma kultursyn, organisationsstruktur, liknande verksamheter och våra språk.

UTVECKLING

När Sveriges Körförbunds förlag lades ner, uppstod ett vakuum och man började gradvis tappa medlemmar. Tidigare hade varje partitur varit stämplad med förbundets namn

vilket gjorde det enklare för medlemmarna att känna igen sin egen organisation. Många organisationer påpekar ofta problematiken med att den enskilde medlemmen sällan vet att de tillhör ett förbund eller organisation. Inom ett annat område som exempelvis idrotten finns det många gånger ett intresse för själva idrotten som sådan. Man kanske redan är supporter av ett fotbollslag innan man själv börjar spela. Inom kulturområdet är det oftast det egna skapande som står i fokus mer än intresset till körkonsten i sig. För Sveriges Körförbund har nu trenden vänt och de senaste tre åren har förbundet kontinuerligt ökat antalet medlemmar. Detta beror på olika satsningar på aktiviteter. Förbundet måste vara föränderligt och våga haka på nya trender, det är viktigt för att nå nya medlemmar och utveckla förbundets verksamhet.

Intresset för hemslöjden har under den sista tiden ökat och Sveriges Hemslöjdsföreningar upplever en medvind för verksamheten. I ropet är diskussionerna om hållbar utveckling och det är något som hemslöjden naturligt står för. Samtidigt är medelåldern bland medlemmarna ganska hög. En del av SHFs verksamhet är näringsfrågorna, det är viktigt för förbundet att fler kan försörja sig på sitt hantverk. En butik har öppnats i Stockholm vilket har haft stor betydelse för att nå ut med hemslöjdens produkter till nya kundgrupper. De nya kunderna är kanske mer intresserade av hemslöjd utifrån ett designperspektiv mer än hantverket, men detta kan ge nya medlemmar i framtiden.

Vi ber organisationerna att själva gradera förändringar och utvecklingstendenser över tid. Organisationerna har ett antal påståenden att ta ställning till och på en skala, från stämmer helt till stämmer inte, gradera. Vi vill veta om antalet medlemmar ökat, där svarade en organisation att det stämmer helt, fem organisationer svarade att det stämmer delvis, och tre svarade att det stämmer dåligt, en organisation svarade att det inte stämmer alls. Vi är nöjda med vår ekonomi, svarade en organisation att det stämmer helt, två svarade att det stämmer delvis, fem svarade att det stämmer dåligt och två organisationer svarade att det inte stämmer alls. Vi har ökat antalet deltagare på arrangemangen, svarade två organisationer att det stämmer helt, sex svarade att det stämmer delvis, två organisationer svarade att det stämmer dåligt. Vi har ökat vår publik, svarade fem organisationer att det stämmer delvis, en svarade att det stämmer dåligt, en svarade att det inte stämmer alls och en organisation svarade, vet ej. Vi frågar om organisationerna söker bidrag från fler håll idag än tidigare och här svarade två organisationer att det stämmer helt, fyra svarade att det stämmer delvis, två svarade att det stämmer dåligt och två organisationer svarade att det stämmer inte alls. Vi har fått bättre kommunikation med våra bidragsgivare, svarade en organisation att det stämmer helt, fyra organisationer svarade att det stämmer delvis, fyra svarade att det stämmer dåligt och en organisation svarade att det inte stämmer alls. Slutligen frågar vi organisationerna om de har sökt EU-bidrag och där svarade två organisationer att det stämmer helt, en organisation svarade att det stämmer delvis, sex svarade att det inte stämmer alls och en organisation svarade, vet ej. Svaren visar att organisationerna ökat antalet medlemmar, att de ökat antalet deltagare på arrangemangen, att de ökat sin publik. Det är starkt positiva siffror. Organisationerna söker fler bidrag idag än tidigare och att kommunikationen med bidragsgivarna har förbättrats, men organisationerna är inte mer nöjda med den ekonomiska situation som de befinner sig i.

FÄRÖARNA

Tre organisationer på Färöarna har svarat på enkäten, de representerar folkmusik, världsmusik, folkdans, kulturarv och teater. Uppskattat medlemsantal i dessa tre organisationer är 2 530 medlemmar.

FINANSIERING

På frågan om hur organisationerna är finansierade svarade två av tre organisationer. Organisationerna har 100 % att fördela över alternativen; offentligt stöd, medlemsavgifter, deltagaravgifter, sponsring och annat. En av organisationerna finansierar verksamheten till 100 % av offentligt stöd och den andra organisationen finansieras till 25 % av offentliga medel, 25 % av deltagaravgifter, 25 % sponsring och 25 % av annat vilket här står för internationella projekt. Denna bild är väldigt talande då den speglar övriga nordiska länders resultat i den meningen att det offentliga stödet ger väldigt olika täckningsgrad bland organisationerna. Här är det en organisation med många medlemmar som finansieras fullt ut av offentliga medel.

Är det lätt för organisation att få gehör för behovet av ekonomiskt stöd när ni möter tjänstemän och politiker? Två av tre organisationer svarade ja på frågan. En organisation har valt att kommentera ”politikerna är klara över vilken betydelse den Färöiska dansen har för den Färöiska kulturen, men det är svårt att få dem att ge pengar till våra organisationer som är baserat på ideellt arbete”.

På frågan om samhället tillvaratar de Färöiska förbundens kompetens och värdesätter deras kunskaper, svarade två av tre att det sällan görs. En organisation svarade ofta på frågan.

AKTIVITETER

Hur många nationella arrangemang (festivaler/konferenser) genomförs per år? Här svarar alla tre organisationerna att de genomförde en till tre arrangemang per år. Siffrorna överensstämmer med de svar som övriga nordiska länderna angett. Både konferenser och större arrangemang är exempel på kontinuerlig och nästan basverksamhet för ett förbund.

På frågan om antalet föreställningar/konserter som organisationerna arrangerade årligen låg skillnaden mellan två av organisationerna och den tredje stor. En organisation arrangerade 1-3 och de övriga två arrangerade 13 eller flera. Skillnaderna kan förklaras med vilket kulturområde du verkar i eller vara en fråga om resurser och kapacitet.

Hur många centrala utbildningar/kurser/seminarier genomför din organisation per år? Två svarade 1-3 och en organisation svarade 4-7.

MEDIA

Anser du att din organisation uppmärksammas av media (radio, tv, press)?

Organisationerna kunde välja mellan, alltid, ofta, sällan eller aldrig. Alla tre svarade sällan på frågan. Organisationerna är samstämmiga och liknande resultat har kartläggningen visat i övriga nordiska länder. Det är en aning förvånande att medierna inte är mer

intresserade med tanke på att Färöarna i jämförelse med övriga nordiska länder inte har lika stort utbud av kulturella institutioner att konkurrera med.

FÖRENINGAR

Två frågor rör föreningarnas inkomster och lokaler. Organisationerna har att gradera olika alternativ av inkomstkällor och kan välja mellan; mycket viktigt, viktigt, mindre viktigt, oviktigt och vet ej. Alternativen är: medlemsavgifter, deltagaravgifter, offentligt stöd, biljettintäkter, sponsring och annat. Hur stor betydelse medlemsavgiften har för föreningarna besvarade två organisationer med att de inte visste och en svarade mindre viktigt. Deltagaravgifter svarade en var väldigt viktigt, en svarade mindre viktigt och den tredje svarade oviktigt. Det offentliga stödet till föreningarna ansågs av två organisationer som mycket viktigt och den tredje som viktigt. På frågan om hur viktigt biljettintäkterna var för ekonomin svarar två organisationer mycket viktigt och den tredje mindre viktigt. Sponsring graderades av två som mycket viktigt och en tredje som mindre viktigt. Annat, ansåg en organisation som viktigt och två organisationer som mindre viktigt. Under alternativet annat kan gåvor, försäljning (fika, program, hantverk, o.d.) ligga. Utifrån svaren är det svårt att uttyda hur viktig medlemsavgiften och deltagaravgiften är för föreningarna, dels på grund av att två organisationer inte vet, dels därför att på frågan om deltagaravgiften svarar alla tre olika. Det tycks däremot vara viktigt med ett offentligt stöd och intäkter som föreningen kan inbringa genom sina aktiviteter.

Förutom de rent ekonomiska förutsättningarna har föreningarna också att förhålla sig till lokaler. Föreningar behöver lokaler till att bedriva verksamhet i. Lokaler kan vara svåra att få tag i, de kan vara dyra och de kan vara olämpliga för de aktiviteter som föreningen har. Egna lokaler kan vara kittet som håller ihop föreningen, men också något som kräver mycket engagemang och resurser för att underhålla.

Organisationerna skall gradera sex påståenden. De kan välja mellan att påståendet stämmer helt, stämmer delvis, stämmer dåligt, stämmer inte eller vet ej. Så här svarar organisationerna på följande påståenden: föreningarna har tillgång till kommunal lokal, en organisation svarade, stämmer delvis och två svarade, stämmer dåligt. Föreningarna äger för det mesta lokalerna, besvarade en organisation med att det stämmer delvis och två svarade att det stämmer dåligt. Tredje påståendet lyder: föreningarna hyr lokaler och disponerar de fullt ut, besvarade en organisation med att det stämmer delvis och en svarade att det inte stämmer, den tredje svarade, vet ej. Föreningarna tvingas ofta att hyra lokaler som inte är anpassade till verksamheten, detta stämmer dåligt ansåg alla tre organisationer. Att det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler ansåg två organisationer stämmer delvis och den tredje att det stämmer dåligt. Sista påstående innebär att lokalkostnaderna är en stor utgiftspost för de flesta föreningar och på detta svarade en organisation att det inte stämmer och de resterande två svarade, vet ej. Förutsättningarna för föreningarnas lokaler skiftar men det tycks som att de lokaler föreningarna hyr är anpassade till deras verksamhet, det finns både föreningar som äger sina hus och de som hyr in sig.

NORDEN

De Färöiska organisationerna är i genomsnitt medlemmar i två nationella/internationella samarbetsorganisationer. Enligt de svarande har dessa samarbetsorganisationer till uppgift att ordna utbildningar och arrangera festivaler. Övriga alternativ var kulturpolitik, konferenser och annat, ingen av organisationerna kryssade för de alternativen. Svaret på frågan om organisationerna haft ett nordiskt utbyte var positivt, samtliga svarade ja på frågan.

Hur betydelsefullt är det nordiska samarbetet i jämförelse med andra internationella utbyten? En organisation svarade mycket viktigt och de övriga två ansåg utbyten vara viktigt.

All tre organisationer har deltagit i ett nordiskt utbyte och är positiva till samverkan. Vi undrar hur pass aktiva organisationerna är, om de själva eller i samarbete med någon annan organisation stått som värdar för ett arrangemang. En organisation har gjort det ofta och två organisationer sällan. Det innebär att alla tre organisationer under de senaste tre åren har stått som arrangör för ett nordiskt utbyte.

Svaret på hur många arrangemang som utbyten, festivaler, konferenser, möten organisationerna medverkat i de tre sista åren, ger ett spretande resultat. En organisation svarade 1-2, en svarade 3-4 och en organisation svarade 5 eller flera.

Kartläggningen undersöker om de nordiska samarbetena på något sätt skiljer sig i jämförelse med andra internationella utbyten. Finns det några fördelar med det nordiska samarbetet och vad skulle det vara? Organisationerna skall ta ställning till fem påståenden som de graderar från alternativen stämmer inte till stämmer helt. Första påståendet är: nej, det finns inga speciella fördelar, en organisation svarade att det stämmer delvis och de andra två organisationerna svarade, vet ej. På nästa påstående; ja, vi är närmare varandra rent kulturellt, svarade två organisationer att det stämmer helt och den tredje att det stämmer delvis. Ja, vi har liknande organisationsstruktur, besvarade två organisationer med att det stämmer helt och en organisation ansåg att det stämmer dåligt. Ja, våra verksamheter liknar varandras, svarade alla tre med att det stämmer dåligt och sista påståendet är: ja, språket är en fördel, en organisation instämmer helt och de två övriga svarade att det delvis stämmer. Organisationerna anser att det finns likheter på det kulturella planet och genom våra organisationsstrukturer, delvis är språket till fördel. Däremot anser de inte att våra verksamheter stämmer in med varandra och det kanske är ett förvånande svar. Kartläggningen ger inte svar på vari skillnaderna ligger men ovanstående resultat visar att de Färöiska organisationerna är mycket aktiva i det nordiska utbytet, att det anses som en viktig del i deras verksamhet och att det finns en positiv inställning till samarbete.

UTVECKLING

Organisationerna skall själva gradera förändringar och utvecklingstendenser över tid. Återigen har organisationerna ett antal påståenden att ta ställning till, på en skala från stämmer helt till stämmer inte. Den första frågan behandlar medlemsutvecklingen: antalet medlemmar ökar, en organisation svarade att det stämmer helt, en annan att det

stämmer delvis och den tredje tycker inte att det stämmer alls. Ingen av organisationerna var nöjda med ekonomin, alla tre svarade, stämmer inte. Nästa påstående: vi ökar i antalet deltagare på arrangemangen, besvarade en organisation med att det stämmer delvis och två att det stämmer dåligt. Vi uppmärksammas mer nu än förr i media, besvarade två med att det stämmer dåligt och en svarade vet ej. Vi har ökat vår publik, besvarade en organisation med stämmer delvis, en svarade att det stämmer dåligt och en svarade, vet ej. Vi söker bidrag idag från fler håll i jämförelse med tidigare, besvarade en organisation med att det stämmer delvis, den andra att det stämmer dåligt och den tredje svarade, vet ej. Vi har fått bättre kommunikation med våra bidragsgivare, en organisation svarade att det stämmer delvis, en svarade, stämmer dåligt och en svarade, vet ej. Sist är ett påstående som rör ansökningar till EU: vi söker bidrag från EU, en organisation svarade att det inte stämmer alls och två svarade, vet ej. Alla tre organisationer svarade i princip olika på ovanstående påståenden, endast på frågan om ekonomi är organisationerna överens. Ingen är nöjd med den ekonomiska utvecklingen.

TABELLER

Hur finansieras organisationernas totala verksamhet?

100 % fördelas på de olika alternativen, offentligt stöd, medlemsavgifter, deltagaravgifter, sponsring och annat . Annat kan stå för fonder, gåvor, egen finansiering i form av intäkter från förlagsverksamhet, annonser m.m.

Länder	Offentligt stöd	Medlemsavgifter	Deltagaravgifter	Sponsring	Annat	N
Danmark	41 %	42 %	13 %	3 %	1 %	14
Finland	36 %	18 %	4 %	2 %	40 %	9
Norge	60 %	30 %	2 %	1 %	7 %	10
Sverige	55 %	23 %	5 %	2 %	15 %	10
Färöarna	63,1 %		12,3 %	12,3 %	12,3 %	3

Största skillnaden mellan organisationerna finns i Danmark och på Färöarna. I Danmark hade tre organisationer 80 – 95 % offentligt stöd och tre över 80 % av intäkter från medlemsavgifter. På Färöarna svarade endast två organisationer där den ena organisationen hade 100 % offentligt stöd och den andra 25%. I Finland var det tre organisationer som finansieras av "Annat" med 70 % och endast en organisation som kom upp till 66 % av offentliga medel.

Hur många nordisk arrangemang (utbyten, festivaler, konferenser, möten) har organisationerna deltagit i de senaste tre åren?

Länder	0	1 - 2	3 - 4	5 – eller flera	Totalt
Danmark	3	7	1		11
Finland		8		1	9
Norge		2	2	6	10
Sverige	1	6		3	10
Färöarna		1	1	1	3
Totalt:	4	24	4	11	43

Hur många centrala utbildningar/kurser/seminarier genomför organisationerna per år?

Länder	0	1 - 3	4 - 7	8 - 12	13 – eller flera	Totalt
Danmark	1	6	4	2	1	14
Finland		5	2		2	9
Norge		2	3	2	2	9
Sverige		3	2	3	1	9
Färöarna		2	1			3
Totalt	1	18	12	7	6	44

De flesta utbildningar inom organisationerna arrangeras lokalt.

AMATÖRKULTURORGANISATIONER I NORDISK JÄMFÖRELSE

SMÅ SKILLNADER

Våra nordiska länder har en lång historia med likartad kulturella traditioner, vårt sätt att leva och våra samhällen påminner om varandra. Det har skapats en mängd samarbeten över nationsgränserna på ett antal områden, amatörkulturen är inget undantag.

Ett oavbrutet och i högsta grad levande konstnärligt och kulturellt utbyte sker mellan organisationer, föreningar och individer. Faktorer som förenklar samarbetet är:

- Liknande organisationsstruktur
- Gemensam kultursyn
- Demokratisk värderingsgrund
- Liknande ekonomiska och politiska förhållande

Resultatet av kartläggningen förstärker bilden av en nordisk identitet där språk, gemensamma värderingar skapar likheter och samhörighet.

Tillgången till institutioner att söka bidrag från har gett amatörkulturen möjligheten att organiseras och forma långsiktiga samarbeten.

KULTUROMRÅDEN

Organisationerna omspanner många kulturområden. Många utövare inom amatörkulturen är organiserade i föreningsverksamhet. Det område som är svagast organiserat är dans, klassisk- modern- och jazzdans. Dansen utövas i mindre skala inom olika kategorier av organisationer. Världsmusik och världsdans finns inom folkmusik- och folkdansorganisationerna. Kartläggningen visar att kulturområden finns representerade och jämt fördelade i de nordiska länderna, inget land sticker ut genom att något område saknas i ett land som finns i ett annat. Färöarna med endast tre svarande organisationer skiljer dock ut sig. Svaren omfattar endast folkmusik, världsmusik, folkdans, kulturarv och teater.

FINANSIERING AV AMATÖRKULTUREN

Skillnaderna mellan de nordiska länderna är förhållandevis små, ländernas bidragsstrukturer liknar varandra och finansieringen av organisationerna likaså. Enligt denna undersökning visar resultatet att i Sverige och Norge finansierar offentliga medel större delen av riksorganisationernas administration tätt följt av medlemsavgifter. I Danmark är det medlemsavgifterna som är av störst betydelse följt av offentligt stöd⁶. I Finland står fristående fonder för merparten av finansieringen och offentligt stöd tar andra platsen. Generellt för organisationerna är fördelningen jämn mellan offentlig finansiering och övrig finansiering. Andra intäkter är deltagareavgifter, sponsring, projektansökningar eller ”annat” som kan stå för gåvor, förlagsintäkter, försäljning av böcker, skivor, reklamplatser osv.

⁶ AKKS egna undersökningar visar att det är primärt små organisationer som finansieras av medlemsavgifter och de stora organisationerna av offentliga medel.

Statliga lotterimedel delas ut till barn- och ungdomsverksamhet inom ideella sektorn även om regler runt bidragen kan skilja dem åt. Små skillnader på regler kan slå olika i mellan länderna om reglerna stipulerar att organisationerna måste vara ungdomsorganisationer för att ges stöd såsom i Sverige. Konsekvensen är att amatörkulturorganisationer i Sverige sällan får lotterimedel eftersom de allra flesta kulturorganisationer är generationsövergripande. Överlag är organisationerna inom Norden blandade med både barn, ungdomar och vuxna i verksamheten men det är endast i Sverige som staten inte ger stöd till ungdomars verksamheter utan endast till egen organisering. Få organisationer i Sverige klarar av att uppfylla kriterierna för att komma in i systemet. Enbart organisationer med fler än 60 % medlemmar mellan 7 och 25 år godkänns. I förlängningen skapar det stora skillnader mellan organisationers ekonomiska förutsättningar i de olika länderna. Amatörkulturorganisationerna överlag får ekonomiskt stöd av kulturdepartementet. Verksamhet som bedrivs inom kyrkan eller kulturarvsorganisationer får oftast stöd från andra departement.

I intervjuerna framkommer det tydligt att projektansökningar är en betydelsefull och viktig inkomstkälla, dessa medel finansierar organisationernas aktiviteter och utvecklingsarbete. Det offentliga stödet står för stabilitet och kontinuitet och gör det möjligt för en riksorganisation att ha ett kansli och någon/några anställda. Mycket mer räcker det sällan till. De offentliga medlen är uppbundna av fasta utgifter. Projektansökningar blir därmed en del av vardagen och organisationerna försöker baka in kostnader för arbetsinsatser i ansökningarna för att kunna täcka delar av personalkostnaderna. För de minsta organisationerna är det inte säkert att det finns vare sig personal eller kansli att förfoga över.

Rådande system bygger på en balans mellan offentligt stöd och utbudet av bidrag och antalet institutioner att söka från. Utifrån svaren från kartläggningen finner vi att organisationerna i Finland och Norge är mest nöjda med ekonomin och uppfattar att myndigheter/institutioner har förståelse för deras ekonomiska behov. I topp ligger Norge när det gäller utbudet av statliga institutioner där organisationerna kan söka stöd, samtidigt som det finns ett brett utbud av fonder. Finland har ett stort utbud av fonder vilket har stor betydelse för frivilligsektorn, men lägst täckningsgrad av offentliga medel. Detta behöver inte betyda att organisationerna har mer resurser att röra sig med men det finns ett större utbud av institutioner att välja mellan när organisationerna skall söka pengar. Både i Sverige och Danmark var en tydlig majoritet missnöjda med de ekonomiska förutsättningarna och det låga utbudet av institutioner att söka hos.

AKTIVITETER

Amatörkulturorganisationer är byggda utifrån traditionella demokratiska organisationsstrukturer med medlemmar, föreningar, distrikt/regioner och förbund. De centrala förbunden samlar distrikten/regionerna, föreningarna genom olika riksarrangemang, värnar demokratiarbetet och utvecklar organisationens verksamhet. Diversifieringen står för skillnader mellan kulturområden och skapar olika förutsättningar och behov för organisationerna. Verksamheten skiljer sig åt i barn- och ungdomsorganisationer eller generationsövergripande, vilka finansieringsmöjligheter som finns, anlitas professionella utövare eller är verksamheten strikt ideell. Skillnaderna ligger inte mellan de nordiska länderna utan mellan kulturområdena i varje land.

På frågan om antalet festivaler/konferenser rådde samstämmighet. De flesta genomför en till tre festivaler/konferenser per år. Ett rimligt resultat eftersom en kongress/årsstämma/regionsamling generellt sker varje eller vartannat år. Festivaler, musikstämmor eller riksutställningar som är stora arrangemang inom ett förbund, sker oftast en gång per år eller vartannat år. Storleken på organisationen eller ekonomiska förutsättningar verkar här inte ha någon större betydelse.

Organisationer som jämförelsevis har mest offentligt stöd har flest utbildningar och mest deltagande på nordiska arrangemang. Utbildning och internationellt utbyte är kostsamt och medför att organisationerna måste ha tillräckligt med resurser för att lägga på administration och resekostnader. Oftast tas pengar till utbildning från organisationernas grundstöd. Det går sällan att söka projektmedel till ordinarie kursverksamhet. Stöd till internationellt utbyte går att ansöka om men är en administrativt krävande uppgift. Administrationen måste organisationerna stå för själva. Det kan finnas skillnader mellan länderna hur viktig utbildningen eller samarbetet i Norden är för organisationerna. Men om vi utgår från övriga svar i undersökningen, värderas de två områdena generellt högt. För att få fram siffror där vi kan ställa länderna mot varandra, poängsätts kurserna, vi värderar varje utbildning som arrangeras, med en poäng. Färöarna är inte med i jämförelsen då det var för få svarande. Resultatet bygger på antalet anordnade kurser och visar att Norge får 77 (p), Sverige 72 (p), Danmark, 66 (p) och Finland 61 (p). Om vi lägger till nordiska aktiviteter som organisationerna är delaktiga i, förstärks bilden ytterligare och Norge får 119 (p), Sverige 99 (p), Danmark 94 (p) och Finland 84 (p). Utifrån vår tankegång skulle resultatet tolkas som att organisationerna i Norge och Sverige generellt har mer offentliga resurser att röra sig med än Danmark och Finland. Men det kan finnas andra faktorer som påverka antalet utbildningar och utbyten. Krav kopplade till nationella bidragssystem som styr organisationerna eller möjligheter att söka specifika utbildningspengar. I Norge går det att söka särskilda pengar för kompetensutveckling vilket ökar incitamentet att arrangera utbildning.

KOMPETENS VÄRDESÄTTTS I Fi OCH No

Kartläggningen visar att organisationer i Finland och Norge uppfattar att deras kompetens ofta tas tillvara och värdesätts, 70 % i Norge och 60 % i Finland. På Färöarna svarade 75 % sällan på frågan och i Danmark svarade 75 % sällan eller aldrig. Övriga 25 % svarade ofta i båda länderna. Sämst är situationen i Sverige där 90 % ansåg att de sällan värdesattes. Svaren tyder på att det kultur- och samhällspolitiska klimatet i Norge och Finland är mer intresserat och inbjudande till delaktighet av amatörkultursektorn. Det finns en positiv attityd och öppenhet till dialog från myndigheter eller andra institutioner, på central och lokal nivå. Organisationers möjlighet att ställa krav, ge förslag till förändringar och deras inflytande över beslut är betydande och visar på tillit och respekt. En faktor som dock kan påverka resultatet är graden av förväntningar och krav organisationerna ställer på samhället.

OSYNLIG I MEDIA

Av sammanlagda 48 organisationer var det fyra organisationer, två i Sverige och två i Norge, som upplevde att media intresserade sig och skrev om dem, resterande svarade sällan och fem organisationer aldrig på frågan. Inte ens på Färöarna med ett begränsat

utbud av kulturinstitutioner att konkurrera med är media intresserade av att skriva om verksamheten.

I juni 2007 påbörjades arbetet med en genomgripande översyn av kulturpolitiken i Sverige. I en innehålls- och diskursanalys⁷ av svensk dagspress, som blev klar 2009, granskas hur mycket som skrivits om kulturutredningen från att den tillsattes och till november 2008. Rapporten kartlägger även vilka aktörer som kommer till tals i offentligheten. Resultatet visar att orden amatör eller amatörkultur nämns tre gånger under hela denna period. Det är politiker, kulturproffs och företrädare för etablerade kulturinstitutioner som kommer till tals i debatterna. Granskning är begränsad över ett visst område och i ett nordiskt land men den styrker ändå den bild kartläggningen har över medias bevakning av amatörkulturområdet.

Det uppstår ständigt nyheter och konkurrensen om medias bevakning är stor. Det är sällan som händelser inom amatörkulturen får ett nyhetsvärde. Amatörkulturverksamheten är bred, sträcker sig över alla kulturområden, pågår ständigt och är en naturlig del av samhällslivet. Det är få skandaler eller kontroversiella utspel bland utövarna. Lite forskning bedrivs och kunskapen om området är otillräcklig. Ordet amatör är negativt belastad på kulturområdet och verksamheten bemöts med blandade känslor. Amatörkulturen har generellt ingen framträdande roll inom kulturpolitiken. Sammantaget påverkar detta medias intresse för området negativt.

AKTIVT UTBYTE I NORDEN

Kartläggningen visar att det existerar ett kontinuerligt och fungerande utbyte mellan organisationerna. Samarbetet värderas högt och fördelarna är liknande verksamhet, organisationsstruktur, kultur och språk. En övervägande del av organisationerna har någon gång deltagit i ett nordiskt arrangemang. Sverige och Norge ligger i topp i antalet arrangemang/aktiviteter som organisationerna själva eller i samarbete med andra genomfört de senaste tre åren. De flesta organisationer har varit värdar någon gång och i genomsnitt deltagit i ett till tre arrangemang. I Norge har en övervägande del organisationer deltagit på fler än fem arrangemang. Resultatet skiljer sig åt mellan organisationerna i länderna, några har ett stort aktivt nordiskt utbyte och andra ytterst lite aktivitet.

I genomsnitt var amatörkulturorganisationerna medlemmar i tre samarbetsorganisationer. Dessa kan vara nationella, nordiska eller internationella sammanslutningar. Endast tre av 49 organisationer var inte medlemmar i någon samverkansorganisation. Det nordiska samarbetet är strukturerat med egna samarbetsorganisationer inom varje kulturområde. De enskilda organisationerna har egna utbyten med andra organisationer, genom vänorter eller grupper som hälsar på varandra.

De nordiska samarbetsorganisationerna står för merparten av utbytesverksamheten. De står för kontinuitet, kunskap, stabilitet och långsiktighet. Deras uppgift är att möjliggöra möten mellan amatörkulturens utövare genom att skapa eller uppmuntra till olika slags mötesplatser. Konferenser och kulturpolitik kommer väldigt tätt efter

⁷ Simon Lindgren, Mediabilden av Kulturutredningen, Innehålls- och diskursanalys av svensk dagspress

festivaler/utbildningar när organisationerna värderar viktiga aktiviteter. Att driva kulturpolitiska frågor är svårt för de enskilda organisationerna. Det tar tid och krävs kunskap för att sätta sig in i aktuella frågeställningar, att hålla dialogen igång med politiker och myndigheter. Ekonomiska resurser krävs för att resa och delta på möten, för många betyder det att ta ledigt från ordinarie arbete. Att vara på plats och aktiv på möten är viktigt för att bevaka sitt område. För små organisationer vore det nästan omöjligt att höras om de agerar ensamma.

EU-BIDRAG

Väldigt få amatörkulturorganisationer ansöker om EU-bidrag för projekt. I Danmark var det endast en organisation som sökt i Finland var det två, Färöarna ingen, och i Sverige och Norge svarade tre organisationer att det sökt projektmedel. Några av de svarande visste inte om de sökt pengar.

Den bild som målas upp genom intervjuerna med organisationerna är hur krångligt och byråkratiskt det är att fylla i ansökningshandlingarna, processen anses som svår. Det krävs näst intill en utomstående konsult som hjälper till. Det kräver mycket energi av organisationerna för att få igång ett EU-projekt och osäkerheten är stor om ansökan kommer att falla väl ut. EU-ansökan ställer liknande krav som Nordiska kulturfonden det vill säga att flera länder måste vara delaktiga i projektet för att ansökan skall vara giltig. Sådana krav uppfattas som en förstärkning av problematiken runt EU-ansökningar. Att organisationerna uppfattar flerländerskravet inom EU som besvärligare kan bero på att de Europeiska samarbetsorganisationerna är svagare eller inte fullt lika väletablerade och inarbetade som de nordiska. Det saknas stabila organisationer att luta sig mot som har gedigen erfarenhet med att arbeta med frågor som rör EU.

AMATÖRKULTUR LOKALT

Riksorganisationerna samlar och skapar mötesplatser för föreningar och medlemmar. Men det är den lokala nivån som utgör själva grundstenen i strukturen, ingen organisation utan föreningar. Förutom medlemmar krävs att vissa grundläggande behov uppfylls för att en verksamhet skall kunna drivas och utvecklas. Hit hör ekonomiska resurser och lokaler. Detta är således utgångspunkten när vi granskar organisationer ur föreningsperspektiv.

Svaren visar att föreningarna skiljer sig åt beträffande medlemsavgifter, offentligt stöd, deltagaravgifter, biljettintäkter, försäljning m.m. Skillnaderna är stora mellan de föreningar som anser medlemsavgiften vara mycket viktigt, till dem som ser den som oviktig. Om vi graderar de olika alternativen, medlemsavgift, deltagaravgift, offentligt stöd, sponsring, biljetter och annat, har organisationerna värderat offentligt stöd som viktigast och sponsring som minst betydelsefull för föreningarnas ekonomi. Föreningar arbetar över lag utifrån lokala förutsättningar av offentliga stödsystem och utifrån olika seder inom organisationerna.

Skillnaderna kan vara väldigt stora mellan att ha en egen lokal och att låna en olämplig skolsal. Många amatörkulturorganisationer är beroende av att kunna verka i lokaler som åtminstone delvis är anpassad till verksamheten. Precis som idrotten kräver planer av olika slag behöver kulturen sina rum med lämplig akustik, dansgolv, teaterscen,

utställningsmiljö osv. Få organisationer i Norden har egna lokaler, det är först och främst ungdomsorganisationerna som har egna hus. Att äga sina hus är inte odelat positivt, ett eget hus skapar möjligheter genom att föreningen själv bestämmer över alla delar samtidigt som det ligger ett stort ansvar på föreningen. De ekonomiska insatserna blir högre och ett hus måste ständigt tas om hand. De flesta amatörkulturorganisationer har gratis tillgång till kommunala lokaler. Endast i Sverige har nolltaxan tagits bort. På frågan om det är lätt att få tag i lokaler svarade de flesta ja men framförallt i Sverige och till viss del i Finland svarade flera nej på frågan. Om lokalkostnaderna var en stor utgift för föreningarna svarade ungefär hälften att det inte var det och hälften att det var en stor utgift. Många av de kommunala lokaler som föreningarna använder sig av är inte anpassade för verksamheten, få föreningar hyr in sig i en lokal och kan fullt ut bestämma och anpassa rummet efter sina behov. Oftast får medlemmarna börja med att flytta runt stolar och bord för att skapa en yta att hålla till på. Kör- och orkesterverksamhet har ofta tillgång till kyrkorum. Enligt de svarande är det väl anpassade lokaler för deras verksamhet. Organisationerna ser inte lokalförsörjning som något större problem eller att de utgör betydande kostnad för föreningarna.

AMATÖRKULTUR FRAMÅT

Detta är en första kartläggning av organisationer i Norden. Det finns ingen jämförande statistik. Därför har vi brett de svarande uppskatta förändringarna över tid. I intervjuerna beskrivs organisationers verksamhet, medlemsantal, ekonomi variera i cykler. Just nu tycks amatörkulturen inom många områden vara på väg uppåt. Flertalet organisationer har under senare år fått ökat antal medlemmar och fler deltagare på arrangemangen. Vad som ligger på minussidan är att publiken till de olika arrangemangen inte har ökat, att organisationerna inte sett att mediebevakningen blivit bättre och inte heller har de ekonomiska förutsättningarna förbättrats. Organisationerna söker fler bidrag nu än tidigare och de säger att kommunikationen med myndigheterna har blivit bättre. Detta tycks inte ha påverkat organisationernas ekonomi. Förklaringen kan ligga i att det offentliga stödet till organisationerna har minskat över tid, att bidragens värde har urholkats genom att de inte räknats upp. Det kan också vara fråga om förändringar i stödsystemen eller direkta nedskärningar. Intäkterna som erhålls via projekt motsvarar inte minskningen av ett reguljärt stöd. Konsekvensen för organisationerna är mer administrativt arbete för mindre pengar och i förlängning mindre verksamhetsutveckling och stöd till medlemmarna.

Grunden till föreningslivet är dess medlemmar och att det nu strömmar till amatörkulturutövare i hela Norden visar på att verksamheten är av betydelse, att människor vill fortsätta utöva kultur tillsammans och att amatörkulturorganisationerna är värda att slå vakt om även i framtiden.

SLUTSATSER – REFLEKTIONER

NORDEN

- Samarbetet mellan organisationerna är väl organiserat med etablerade strukturer. De flesta organisationer är medlemmar i en samarbetsorganisation inom de egna kulturområdena.
- Det råder stor utbytesverksamhet inom Norden som når väldigt många människor. Aktiviteter där barn- och unga var för sig eller tillsammans med vuxna möts.
- Gemensamma demokratiska värdegrunder, kultur, språk och identitet gör det lättare att samarbeta.
- Det råder samstämmighet om att festivaler och utbildning är de mest betydelsefulla aktiviteterna i det nordiska samarbetet. Arrangemangen fyller olika behov såsom konstnärliga, sociala, demokratiska och kulturpolitiska.
- Organisationerna har en uttalad vilja att värna och bibehålla samarbetet och utveckla det vidare.

De förändringar som skett har inte gynnat amatörculturen. Inom vissa kulturområden har det redan börjat märkas att resurserna minskat. Genom att slängas ut från Nordiskt Ministerråd skapas en osäkerhet över den kulturpolitiska värderingen av amatörcultur. Förändringarna på Nordiska kulturfonden innebär att verksamheter som organisationerna själva värderar högst missgynnas av fondens regelverk.

Skörheten inom den ideella sektorn gör att väl fungerande strukturer och organisationer lätt kan brista och försvinna. Organisationer har inte resurser att köpa in förlorad kompetens utan den byggs genom kontinuitet. Kunskap förmedlas oftast genom aktivt deltagande och praktisk verksamhet. Baksidan av stabila organisationer är ibland trögheten i att förändras, byråkratisering och att det finns lite utrymme för nytänkande.

Samarbetsorganisationerna är idag uppdelade och representerar olika kulturområden. Genom den kulturpolitiska agendan kan samarbetsorganisationerna lättare driva större politiska frågor vilket vore mycket svårt för den enskilda organisationen. De har därför en tydlig roll att fylla i det nordiska perspektivet och vid utbytet mellan länderna. Det vore värdefullt för verksamheten att även mötas tvärs över de olika kulturområdena. Behovet att diskutera framtiden är gemensamt för alla samarbetsorganisationer och ett kulturforum vore en bra plattform att skapa en starkare amatörculturektor.

Bidragssystemens utformning gör att några alltid hamnar utanför. Bidragen intecknas av dem som redan är innanför systemet. Det är svårt att minska bidragen till dem som redan har fått, till förmån för nya som vill in. Detta bör beaktas när amatörculturorganisationer kommer att kunna söka stöd inom Konst- och kulturprogrammet. Hur kommer institutioner/organisationer som redan får stöd förhålla sig till detta? Vad betyder det rent konkret att organisationerna nu kan ansöka?

En balans mellan kontinuitet och nya verksamheter kan skapas med fasta och rörliga bidrag, men det kräver av bidragsgivarna:

- Kunskap om amatörculturområdet för att formulera relevanta riktlinjer och målsättningar.

- Kunskap om verksamheten för att säkerställa att amatörkulturens bedöms utifrån dess förutsättningar och utifrån kvalitetsbegrepp som är adekvata.

EKONOMI

De olika bidragsformerna har olika funktion. Det offentliga organisationsstödet står för kontinuitet och projektbidragen för verksamhet. Båda stödformerna är grundläggande för organisationernas överlevnad. Kraven på projekten för att de skall få stöd varierar men vanligast är att de skall vara nyskapande. Ibland är kriterierna satta utifrån politiska direktiv eller utifrån nyttotänkande. Organisationerna kan därmed behöva anpassa sina projekt för att kunna trygga verksamheter. Festivaler, konserter eller stämmor är exempel på väldigt viktiga arrangemang. De är betydelsefulla ur flera perspektiv, de möjliggör utbytet och mötet mellan föreningarna, skapar förutsättningar för kvalitetsutveckling av organisationens verksamhet. Dessa arrangemang är grundläggande för utvecklingen även om formen bygger på kontinuitet. Trots att organisationerna söker fler bidrag nu än tidigare och trots att kommunikationen med bidragsmyndigheter förbättrats har de ekonomiska förutsättningarna inte blivit bättre. Ett offentligt system som förutsätter att amatörkulturorganisationer kontinuerligt söker projektmedel för att kunna bedriva och utveckla verksamheten kräver att det finns flera instanser att söka medel från. När olika bidragsformer behövs för att driva amatörkulturorganisationer är det av största vikt att det finns en motpart som axlar ett helhetsansvar för området.

VÄRDESÄTTS OCH TILLVARATAS AMATÖRKULTUREN?

I Norge och i Finland ansåg de flesta att myndigheter och politiker oftast värderade deras verksamhet positivt. De övriga länderna var mer negativa, framförallt de svenska organisationerna. Förklaringarna varför det ser så ut kan vara flera. Men just i Sverige har amatörkulturorganisationer undan för undan utestängts från att söka bidrag för olika aktiviteter med motivering att det professionella kulturlivet har företräde. Detta kan lätt uppfattas som att amatörkulturen saknar egenvärde i kulturpolitiken. Nordiska Ministerrådet tog samma beslut att låta den professionella verksamheten gå före det folkliga utövandet. Undervärderas amatörkulturorganisationernas kompetens och kunskaper är det problematiskt då det minskar möjligheten till systemförändringar och utveckling av området. Konsekvenserna blir att organisationerna stängs ute och inte bjuds in till offentliga samtal eller rådfrågas inför förändringar och beslut. Detta kan också påverka organisationerna negativt genom att de nedvärderar sig själva.

En annan måttstock på värdet av amatörkulturverksamhet är medias bevakning och rapportering. Här visar det sig väldigt tydligt att största mediebevakningen görs av lokalpressen. Oftast rapporteras det från arrangemang. Kunskaperna är oftast bristfälliga vilket skapar oinitierade texter. Något intresse av djupare diskussioner eller analyser av området finns inte och medias förhållningssätt blir därmed ytligt.

FÖRSLAG

Att ett nordiskt kulturforum om amatörkultur och frivilligsektorn genomförs. Detta skulle stärka hela sektorn och vara en nystart. Olika kulturområden skulle mötas.

Att frågan om ett tredje kulturprogram för amatörkultur och frivilligsektorn utreds.

Att Nordiska Ministerrådet gör en ordentlig utredning som dels tittar på hur tidigare anslag sett ut och dels utreder hur framtidens stöd till amatörkulturen skall utformas. Utredningen skall resultera i tydliga riktlinjer och målsättningar med bidraget.

Att säkerställa att kompetens om amatörkulturen finns inom Nordiska Ministerrådet.

Att Nordiska Kulturfonden omvärderar sina kriterier och skapar en balans mellan projekt och kontinuitet.

Att en fristående undersökning av de olika finansiella systemen i de olika nordiska länderna genomförs. Där det utreds varför skillnaderna mellan organisationerna är så stora, hur kultur- och lotterimedel fördelas och vilka regelsystem som finns.

SAMARBETSORGANISATIONER NATIONELLA, NORDISKA, INTERNATIONELLA

NATIONELLA SAMARBETSORGANISATIONER

Amatörkulturens Samrådsgrupp (ax)

Paraplyorganisation för risktäckande amatörkulturorganisationer

www.amatorkultur.nu

Amatörernas Kunst og Kultur Samråd (AKKS)

Paraplyorganisation för rikstäckande musikorganisationer

www.akks.dk

Norsk Musikkråd

Samarbetsnätverk och intresseorganisation för riksorganisationer på musikområdet

www.musikk.no

SAR

Svenskt Amatörteaterråd

www.atr.nu

Norges Kulturvernforbund

Paraplyorganisation för frivilligorganisationer som verkar inom historia och kulturminnen

www.kulturvern.no

NORDISKA SAMARBETSORGANISATIONER

NAR

Nordiskt Amatörteaterråd

www.nar.no

MUSIK I NORDEN

Nordisk körkommitté (paraplyorganisation för amatörmusikorganisationer i Norden)

www.samnam.dk

Nordisk Körforum

Paraplyorganisation för körorganisationer i de nordiska länderna

www.korforum.sangochmusik.fi

ITCM

Nordiska musiker unionen

www.nordiskmusikerunion.org

NORBUSAM

The Nordic Child and Youth Choir Association (sammanslutning av de nordiska ländernas körorganisationer)

www.norbusam.org

Nordisk Folkmusik kommitté

Samarbetsorganisation för folkmusik och dans organisationer i Norden

www.rfod.se

Nordlek

Nordisk stämma för folkdans och folkmusik

www.ungdomslag.no

Forum för Dansforskning

www.nofod.org

Nordisk förening för Folkdansforskning

www.dansmuseet.nu/sfd/b-organisationer

Nordisk stämma för folkdans och folkmusik

www.ungdomslag.no

Föreningen Nordvisa

www.nordvisa.org

NSU

Nordisk samorganisation för ungdomsarbete

www.nsu.is

NHF

Nordiska Hembygdsförbundet är ett samarbetsorgan för ideella föreningar och organisationer som i de nordiska länderna utövar hembygd- och lokalkulturellt arbete

www.hembygd.se

INTERNATIONELLA SAMARBETSORGANISATIONER UTANFÖR NORDEN**NEATA**

Nordeuropeisk Amatörteater Allians

www.neata.dk

Europa Cantat

European Federation of Young Choirs

www.europacantat.mehrwert.de

IFCM

The International Federation for Choral Music

www.ifcm.net

AITA/IATA

International Amateur Theatre Association

www.aitaiata.org

IMC

International Music Council (medlemmar Nationella Music Councils) representerar institutioner och organisationer på musikområdet

www.imc-cim.org

Europeiska Hemslöjdsförbundet

European Folk Art and Craft Federation (medlemmar hemslöjdsförbund i Europa)

www.hemslojden.org

CIOFF

International Council of Organization for Folklore Festivals and Folk Art (medlemmar är folkdansfestivaler och organisationer)

www.cioff.org

ENNHO

European Network of National Heritage Organisations

www.ennho.org

Europeiskt nätverk för nationella organisationer inom amatorkulturområdet

www.amateo.info

ORGANISATIONER SOM ÄR MED I KARTLÄGGNINGEN

Danmark

Dansk Amatororkester Samvirke (Daos)
Lauggards Allé 63
2860 Sorborg

Danske Strenger Orkestre
Åbakkevej 5
2690 Karlsunde

Danske Orkesterdirigenter
Gronnevej 255, st 022
2830 Virum

Dansk Sanger-Forbund
Sonderskovmollevej 6
6600 Vejen

Dansk Amator Teater Samvirke (DATS)
Nygade 15
6300 Gråsten

Visens Venner
Oechlenschlaegersgade 14
DK-4200 Slagelse

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur
Borgegarde 111
1300 Köpenhamn

Danske Folkedanseres Spillemandskreds
Havebo 4 B
DK-3500 Valbo

Folkemusiksammenslutningen
Dyrehovegårdsallé 27
4220 Korsør

Dansk Amator Orkesterforbund (DAONET)
Kleverkaer 8
4000 Roskilde

Organisation af Rymiske Amatormusikere (ORA)
c/o Skindergade 34, 2., lejl 31
1159 Köpenhamn

Folkekirkens Ungdomskor
Klostervej 32
DK-7620 Lemvig

Syng
Primulavej 15, 2 th
5000 Odense C

Dansk Amatørmusik
Rosenkrantzgade 31, 3
8000 Århus c

Finland

Finlandssvenska kyrkosångarförbund
Österbyvägen 94
10620 Ekenäs

Finlands Hembygdsförbund
Kalevagatan 13 A
FI 00100 Helsingfors

Finlands svenska damkörsförbund, FSD
www.fsd.fi

Marketta Luutonen
The Finnish Crafts organization
Kavevankatu 61
00180 Helsingfors

Kansantanssinuorten Liitto
Döbelninkatu 5 B 21
00260 Helsingfors

Suomen Puhallinorkesteriliitto
Jenkkapolku 17 A
04420 Järvenpää

Suomalaisen Kasantanssin Ystävät
Döbelninkatu 5 B 21
00260 Helsingfors

Suomen Kansanmusiikkiliitto
Hämeentie 34 D
00530 Helsinki

Finlands Svenska Ungdomsförbund
Nylandsgatan 17 B 27
00120 Helsingfors

Färöarna

Slaid Ring
Á Teigi 7
FO-100 Tórshavn

Foroya Fólkatónleikarefelag
Reynagota 12
FO Tórshavn

Meginfelag áhugaleikara Foroya
Box 185
FO 110 Tórshavn

Norge

Norges Kirkesangforbund
www.kirkesang.no

Norskt Amatørteaterforbund
Lokkegata 9
N-2615 Lillehammer

Norges Korforbund
Nedre Vollgate 3
0158 Oslo

Norges Barne- og Ungdomskorforbund (NOBU)
Pb 440
0130 Oslo

Norges Musikkorps forbund
Boks 674 Sentrum
5870 Bergen

Ung Kirkesang
Fjeldal
4790 Lillesand

Norges Husflidslag
Rosenkrantz gt 21
0140 Oslo

Landslaget for Spelemenn
Boks 440 Sentrum
0130 Oslo

Norsk Symfoniorkestres Landsforbund (NASOL)
Postboks 440 Sentrum
N-0130 Oslo

Norges Ungdomslag
Boks 414, Sentrum
0103 Oslo

Sverige

Kontaktnätet
Box 242
891 25 Örnsköldsvik

KÖRSAM
Box 638
751 26 Uppsala

Sverigeskyrkosångsförbund
Bartna 230 Kullen
660 57 Väse

Sveriges Orkesterförbund
Box 163 44
103 26 Stockholm

Amatörteaterns Riksförbund
Box 1194
721 29 Västerås

Sveriges Spelmäns Riksförbund
Dalagatan 7
795 31 Rättvik

Svenska Folkdansringen
Box 34056
100 26 Stockholm

Sveriges Hembygdsförbund
Box 6167
102 33 Stockholm

Lokalrevyer i Sverige
Landbogatan 4
521 42 Falköping

Svenska Arbetarsångarförbundet
www.arbetarsang.se

Svenska Hemslöjdens Riksförbund
Torsplan 7
113 64 Stockholm

Sveriges Körförbund
Nybrokajen 11
111 48 Stockholm

Välkommen till denna enkät från ax och akks

Enkäten är till för en kartläggning av amatörkulturorganisationer i Norden.

Dina svar kommer att sammanställas med målet att bilda underlag för en konferens om ideella kulturorganisationers roll och det nordiska samarbetet. Tidpunkten och förutsättningarna för konferensen är ännu inte bestämda. Samtal pågår med Nordiska ministerrådet om samarbetet kring arrangemanget.

Denna undersökning bekostas av Nordiska kulturfonden och med praktisk, teknisk hjälp från Rikskonserter. Dess svar sammanställs av Anna-Karin Andersson, eventuella frågor besvaras genom e-post: aka.2008@live.se
I slutet av enkäten ber vi dig att fylla i den adress dit du önskar att sammanställningen av kartläggningen skall skickas.

Våra frågor i enkäten/undersökningen utgår i huvudsak från ett riksperspektiv och besvaras utifrån riksorganisationens verksamhet. Den första delen handlar om din organisation på nationell nivå, därefter kommer två frågor som rör lokalföreningar och sista delen tar upp din organisation i förhållande till nationella och nordiska organisationer/nätverk.

1. Markera i den rutan som er organisation stämmer bäst in genrermissigt?

	Bäst			Sämst
	1	2	3	
Orkester	☐	☐	☐	
Kör	☐	☐	☐	
Folkmusik	☐	☐	☐	
Pop & rock	☐	☐	☐	
Visor	☐	☐	☐	
Världsmusik	☐	☐	☐	
Rytmask	☐	☐	☐	
Jazz	☐	☐	☐	
Teater	☐	☐	☐	
Revy	☐	☐	☐	
Världsdans	☐	☐	☐	
Modern dans	☐	☐	☐	
Klassisk dans	☐	☐	☐	
Folkdans	☐	☐	☐	
Kulturarv	☐	☐	☐	
Annat...	☐	☐	☐	

2. Hur finansieras organisationens totala verksamhet? Fördela procent på de olika förslagen, sammanlagt skall resultatet bli 100%. Använd procenttal.

Offentligt stöd _____
Medlemsavgifter _____
Deltagaravgifter _____
Sponsring _____
Annat _____

3. Är det lätt för din organisation att få gehör för behovet av ekonomiskt stöd när ni möter tjänstemän och politiker?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Kommentarer

4. Hur många riksarrangemang (festivaler/konferenser) genomförs per år?

- 0
- 1-3
- 4-7
- 8-12
- 13 eller fler

5. Hur många föreställningar/konserter genomförs genom initiativ av riksorganisationen per år?

- 0
- 1-3
- 4-7
- 8-12
- 13 eller fler

6. Hur många centrala utbildningar/kurser/seminarier genomför din organisation per år?

- 0
- 1-3
- 4-7
- 8-12
- 13 eller fler

7. Anser du att din organisation uppmärksammas av media (radio, tv, press)?

- Alltid
- Ofta
- Sällan
- Aldrig
- Vet ej

8. Anser du att din organisations kunskaper och kompetens värdesätts och tillvaratas av samhället?

- Alltid
- Ofta
- Sällan
- Aldrig
- Vet ej

9. Hur stämmer nedan påståenden på din organisations situation?

- 1 = Stämmer helt**
- 2 = Stämmer delvis**
- 3 = Stämmer dåligt**
- 4 = Stämmer inte alls**
- 5 = Vet ej**

	1	2	3	4	5
Antalet medlemmar ökar	☐	☐	☐	☐	☐
Vi är nöjda mer vår ekonomi	☐	☐	☐	☐	☐
Vi ökar antalet deltagare på arrangemangen	☐	☐	☐	☐	☐
Vi uppmärksammas mer nu än förr i media	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har ökat vår publik	☐	☐	☐	☐	☐
Vi söker bidrag idag från flera håll, i jämförelse med tidigare	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har fått bättre kommunikation med våra bidragsgivare	☐	☐	☐	☐	☐
Vi söker bidrag från EU	☐	☐	☐	☐	☐

10. Hur många medlemmar (individer) på ett ungefär har er organisation?

Fyll i antal i fältet

11. Nu kommer två frågor som berör lokalföreningarna inom er organisation.

Bedöm utifrån den viktigaste inkomstkällan för lokalföreningarna för deras verksamhet/organisering/arrangemang?

- 1 = Mycket viktigt**
- 2 = Viktigt**
- 3 = Ganska viktig**
- 4 = Oviktigt**
- 5 = Vet ej**

	1	2	3	4	5
Medlemsavgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Deltagaravgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Offentligt stöd	☐	☐	☐	☐	☐
Biljettintäkter	☐	☐	☐	☐	☐
Sponsring	☐	☐	☐	☐	☐

Annat

Kommentarer till fältet "Annat"

12. Hur ser lokalsituationen ut GENERELLT för era medlemsföreningar? Hur stämmer nedan påståenden in?

- 1 = Stämmer helt**
- 2 = Stämmer delvis**
- 3 = Stämmer dåligt**
- 4 = Stämmer inte**
- 5 = Vet ej**

	1	2	3	4	5
Föreningarna har tillgång till kommunal lokal	☐	☐	☐	☐	☐
Föreningarna äger för det mesta lokalerna	☐	☐	☐	☐	☐
Föreningarna hyr lokaler och disponerar de fullt ut	☐	☐	☐	☐	☐
Föreningarna tvingas ofta att hyra lokaler som ej är anpassad till verksamheten	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt för föreningarna att få tag i lokaler	☐	☐	☐	☐	☐
Lokalkostnaden är en stor utgiftspost för de flesta föreningar	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer

13. Nu kommer frågor som rör engagemanget i nationella och nordiska nätverk/organisationer

Tillhör din organisation något nationellt/nordiskt/Europeiskt/Världen nätverk/organisation?

Skriv in namn på nätverk/organisationer i fälten för Svar 1, Svar 2, etc

Svar 1 _____
Svar 2 _____
Svar 3 _____
Svar 4 _____

17. Har din organisation själv eller i samarbete med andra organisationer arrangerat ett nordiskt arrangemang de 3 senaste åren?

- Alltid
- Ofta
- Ibland
- Sällan
- Vet ej

18. Hur många nordiska arrangemang (utbyten, festivaler, konferenser, möten) har din organisation deltagit i de senaste 3 åren?

- 0
- 1-2
- 3-4
- 5 eller fler

19. Finns det fördelar med nordiskt utbyte i jämförelse med övriga internationella utbyten?

	Stäm mer	Stämmer något	Stämmer dåligt	Stämmer inte	Vet ej
Nej, det finns inga speciella fördelar	☐	☐	☐	☐	☐
ja, vi är närmare varandra rent kulturellt	☐	☐	☐	☐	☐
ja, vi har liknande organisationsstruktur	☐	☐	☐	☐	☐
ja, våra verksamheter liknar varandra	☐	☐	☐	☐	☐
ja, språket är en fördel	☐	☐	☐	☐	☐